

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчальний центр заочно-дистанційної освіти

Кафедра фінансів, банківської справи і страхування

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр
(освітній рівень)

на тему: Управління депозитними ресурсами банку за матеріалами
АТ КБ «ПриватБанк»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Шифр і назва спеціальності

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

ДРФБС 013661.01.02.00

Виконала: студентка II курсу, група ФБС(мб)з-19 _____ Руслана МАЗУРАК
Підпис, дата Ім'я, прізвище

Керівник: канд. екон. наук, доцент _____ Катерина ЛАРІОНОВА
Підпис, дата Ім'я, прізвище

Нормоконтроль: _____
Підпис, дата Ім'я, прізвище

До захисту допускаю:

Зав. кафедри

д-р. екон. наук., професор

_____ Ніла ХРУЩ
Підпис, дата Ім'я, прізвище

_____ 2021 р.

Зміст

	С.
Вступ	5
1 Теоретичні основи управління депозитними ресурсами банку	9
1.1 Сутність депозитних ресурсів банку та необхідність ефективного управління ними	9
1.2 Системний підхід в управлінні депозитними ресурсами банку	16
2 Аналітичні аспекти функціонування депозитного ринку України	25
2.1 Аналіз сучасного стану депозитного ринку України за 2018-2020 роки	25
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки	33
3 Напрями удосконалення управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»	45
Висновки	63
Список використаних джерел	69
Додатки	74

Вступ

Актуальність дослідження. Економічна ситуація в Україні та на фінансовому ринку, що спостерігається в останні роки, вимагає підвищення ефективності управління депозитними ресурсами банківських установ. Розвиток сучасних технологій та методологій управління депозитними ресурсами банку дають можливість підвищити ефективність функціонування фінансового ринку в цілому та через це сприяти сталому економічному розвитку відтворювальних систем у вітчизняній економіці. Виходячи з того, що фінансовою основою діяльності банківських установ є депозитні ресурси, а в умовах сьогодення, коли довіра до вітчизняних банків з боку вкладників підривається, а розвиток економіки уповільнюється із-за негативних наслідків коронакризи, що призводить до зменшення обсягів залучених коштів, то управління ними набуває особливої актуальності.

Слід зазначити, що проблематика наукових досліджень у сфері управління депозитними ресурсами є досить актуальною. Питанням пошуку шляхів підвищення ефективності управління депозитними ресурсами банку, приділено велике значення в працях зарубіжних та вітчизняних науковців І. Борисенко, Г. Белоглазової, З. Васильченко, О. Васюренка, О. Вовчак, І. Волошиної, І. Вядрової, К. Гузова, О. Дзюблюка, Ж. Довгань, І. Д'яконової, Е. Долана, О. Золоторьова, Ю. Качур, С. Козьменка, В. Коваленко, О. Колодізева, Т. Колодяжна, Г. Коробової, Ю. Коробова, Т. У. Коха, Л. Кузнецової, О. Лаврушина, Ю. Макаренко, Р. Міллера, А. Мороза, Т. Мулик, Д. Полфремана, М. Поморіної, П. Н., Радова, С. Роуза, М. Савлука, Дж. Сінкимол, Г. Тосуняна, В. Усоскіна, П. Шальнова та ін.

Узагальнення та аналіз наукової літератури дозволили визначити, що системні комплексні дослідження, присвячені управлінню депозитними ресурсами банківської установи, практично відсутні та існує необхідність подальших наукових досліджень у таких напрямках: вдосконалення

структуризації факторів, які впливають на процес формування депозитних ресурсів; формалізація об'єктного поля управління депозитними ресурсами банку та визначення його результативності та ефективності; поглиблення теоретичних основ управління залученими ресурсами банків в частині підвищення рівня адаптованості до сучасних умов розвитку фінансового ринку. Все це обумовило актуальність теми дипломної роботи.

Метою дипломної роботи є обґрунтування та удосконалення теоретико-методичних підходів і практичних рекомендацій, спрямованих на формування системи управління депозитними ресурсами банківських установ, адаптованої до умов функціонування у нестабільному фінансовому ринку.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі наступних завдань:

- дослідити теоретичні основи депозитних ресурсів банку з метою формування об'єктного поля управління ними;
- систематизувати фактори, що впливають на формування депозитних ресурсів банку;
- дослідити особливості системного підходу в управлінні депозитними ресурсами банку;
- провести аналіз сучасного стану депозитного ринку України за 2018-2020 роки;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки;
- дослідити особливості управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки;
- удосконалити функціональну модель управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єктом дослідження є процес управління депозитними ресурсами банку.

Предметом дослідження є методичні засади та науково-практичні рекомендації щодо формування системи управління депозитними ресурсами банку, в умовах фінансової невизначеності.

Методи дослідження. У процесі написання дипломної роботи використовувалися такі загальнонаукові методи дослідження, як: теоретичне узагальнення (для визначення сутності економічної категорії «депозитні ресурси банку»; при формуванні загальних висновків дипломної роботи); метод узагальнення і порівняння (для виявлення основних переваг та недоліків управління депозитними ресурсами банків в умовах фінансової невизначеності); групування та систематизація (для систематизації факторів впливу на формування депозитних ресурсів та принципів управління депозитною політикою банку); статистичний аналіз та логічне узагальнення (аналіз депозитного ринку України; обґрунтування особливостей управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»).

Інформаційною базою дипломної роботи є законодавчі та нормативні акти, що регулюють депозитну діяльність банківських установ, офіційні аналітичні матеріали Державної служби статистики України, Фонду гарантування вкладів, Національного банку України, Незалежної асоціації банків України, фінансова звітність банків України, фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки, праці вітчизняних і зарубіжних науковців, щодо теми дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних положень та розробці науково-методичних підходів і рекомендацій, спрямованих на формування системи управління депозитними ресурсами банку. Наукову новизну дипломної роботи визначають такі положення:

дістало подальшого розвитку:

- систематизація принципів управління депозитними ресурсами банку, яка на відміну від існуючих доповнена принципами: оперативності, забезпечення ліквідності, ієрархічності та узгодженості, що дозволить розширити сутність депозитної політики банківської установи та можливість сформувавши банку як стратегічні, так і тактичні напрями в організації депозитного процесу, забезпечуючи ефективність та оптимізацію управління депозитними ресурсами (с. 20- 22);

удосконалено:

- функціональну модель управління депозитними ресурсами банку, базується на комплексному підході управління та охоплює заходи управління депозитними ресурсами банку, починаючи від формування мети, завдань та закінчуючи реалізацією обраного варіанту депозитної політики банку. Застосування даної моделі дає можливість вибору такого варіанту управління депозитними ресурсами банку, який забезпечить оптимальне співвідношення депозитної бази банку з показниками ефективності його діяльності (с.56).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження апробовані на II Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України» (16 листопада 2021 р), м. Хмельницький, ХНУ.

Публікації. Положення наукової новизни та основні висновки дипломної роботи опубліковані у 1 науковій праці загальним обсягом 0,23 друк. арк.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дипломної роботи становить 74 сторінки. Вона містить 21 таблицю, 6 рисунків, 7 додатків та список використаних джерел із 44 найменувань.

1 Теоретичні основи управління депозитними ресурсами банку

1.1 Сутність депозитних ресурсів банку та необхідність ефективного управління ними

Банки на фінансовому ринку займаються в основному посередницькою діяльністю, оскільки залучають вільні грошові ресурси у суб'єктів господарювання та фізичних осіб та розміщують ці ресурси на кредитному, фондовому та валютному ринках. Оскільки банки є комерційними установами, то для них важливе значення мають саме операції з акумулювання ресурсів та їх розміщення на найбільш вигідних умовах, які приносили б максимальні прибутки з мінімальними витратами. Від своєчасності і обсягів операцій з акумулювання коштів залежить розмір загальної суми банківських ресурсів та масштаб діяльності банківських установ. Узагальнення інформації щодо акумулювання банківськими установами вільних грошових коштів, дозволяє стверджувати, що саме депозитні ресурси займають найбільшу частку серед залучених коштів, однак динаміка зміни обсягу депозитного портфеля у банківських установах є нестійкою. Причинами цього є те що, клієнти банківських установ упродовж багатьох років мали об'єктивні і суб'єктивні причини для втрати довіри до стабільності їх діяльності. В сучасних умовах, як наслідок, виникла гостра необхідність поглиблення теоретико-методичних положень щодо ідентифікування економічної сутності дефініції «депозитні ресурси» та обґрунтування важливості управління ними.

Саме з депозитних ресурсів, які займають найбільшу частку серед банківських ресурсів і формується депозитний портфель банку. Однак результати аналізу літературних джерел показує, що депозитні ресурси банківських установ розглядаються вченими переважно, з точки зору організації банківських операцій, а не як об'єкти фінансового менеджменту.

Наведені в таблиці А.1 (Додаток А) визначення депозитних ресурсів банківських установ, свідчать про використання науковцями ряду ознак щодо їх

характеристики. Тому, враховуючи результатами критичного аналізу підходів науковців з метою удосконалення визначення «депозитні ресурси» в роботі проведена систематизація та узагальнення ознак даного поняття.

Виходячи з інформації в таблиці А.1 (Додаток А), більшість науковців депозитні ресурси визначають як грошові кошти населення та суб'єктів господарювання залучені банківською установою на основі депозитного договору з відкриттям певних видів рахунків для заощаджень. Також багато авторів вважають, що залучення депозитних ресурсів здійснюється на основі принципів платності, строковості і поверненості відповідно до чинного законодавства.

Шелюк А. А. зазначає, що при передачі грошових коштів населення або суб'єктів господарювання банку на основі депозитного договору або банківського рахунку, незалежно від інструментарію, що використовується у процесі депозитної діяльності, вони втрачають індивідуальні ознаки, і формують депозитний портфель [44].

З точки зору формування об'єктного поля депозитного менеджменту поняття «депозитні ресурси банку» визначено як агреговані за видовими ознаками сукупності індивідуальних потоків грошових коштів фізичних та юридичних осіб, залучених банком на договірній основі на визначений термін або без зазначення такого терміну (на власних умовах та на власний ризик), які підлягають виплаті власникам з процентом, і які забезпечують банку необхідний обсяг коштів для здійснення активних операцій з метою отримання прибутку та виконання банком нормативних вимог відповідно до законодавства.

Для того, щоб акумульовані банківською установою грошові кошти, стали ефективними його ресурсами, необхідно їх кількісні параметри, такі як обсяг, строки та валюти, привести у відповідність до активних операцій, шляхом їх адаптації.

Для того щоб найбільш повніше зрозуміти сутність поняття «депозитні ресурси» постараємося дослідити їх класифікацію за різними ознаками. Ми повинні розуміти, що одні ознаки депозитних ресурсів були сформовані досить давно, пройшли певну апробацію практикою і стали класичними, в той же час інші у зв'язку з розвитком фінансового ринку виникли нещодавно. Також

необхідно зазначити, що ні в економічній літературі, ні у вітчизняному чинному законодавстві повної і науково обґрунтованої класифікації банківських депозитних ресурс не має.

При дослідженні класифікації депозитних ресурсів банківських установ нами було з'ясовано, що більшість науковців [10; 29; 31; 33; 40] дотримуються єдиного підходу щодо систематизації депозитних ресурсів, за яким вони розподіляються за терміном залучення, за видом відкритого рахунку, за валютами, за контрагентами, однак в межах управління залучення ресурсів з депозитних джерел необхідно враховувати також й стабільність депозитних ресурсів, що залучаються, та рівень витрат за певним видом депозиту.

З метою ефективного управління формуванням депозитних ресурсів ми систематизували класифікаційні ознаки та види депозитних ресурсів які наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Систематизація депозитних ресурсів банківської установи

Класифікаційні ознаки	Види депозитних ресурсів
1	2
Базова (класична) структуризація	
За контрагентами	- кошти фізичних осіб; - кошти юридичних осіб
За валютою	- в національній валюті; - в іноземній валюті
За терміном залучення	- на визначений термін; - без зазначення терміну
За місцем знаходження клієнта	- кошти резидентів; - кошти нерезидентів
За видом відкритого рахунку	- кошти на поточних рахунках; - кошти на розрахункових рахунках; - кошти на депозитних рахунках до запитання; - кошти на строкових рахунках
За економічною суттю	- депозити; - залишки коштів на поточних рахунках
За кількісними критеріями	
За платністю	- платні; - безкоштовні
За сумою	- малі; - середні; - великі
За тривалістю терміну залучення	- короткострокові; - середньострокові; - довгострокові

Кінець таблиці 1.1

1	2
За нарахуванням відсотків	- з нарахуванням простих відсотків; - з нарахуванням складних відсотків.
За критеріями, що визначають особливості технології управління ними	
За складністю управління	- легко керовані; - важко керовані (кошти на поточних рахунках).
За можливістю управляти	- стабільні; - нестабільні

Джерело: систематизовано автором на основі [10; 29; 31; 33; 40]

Таким чином, нами була запропонована багаторівнева класифікація депозитних ресурсів. На основі базової (класичної) структуризації, відповідно до потреб фінансового менеджменту, запропонована поглиблена їх класифікація за: кількісними критеріями; критеріями, що визначають особливості технології управління ними. Що в свою чергу дозволить запропоновані ознаки депозитних ресурсів використовувати в системі управління депозитним портфелем банку і на основі цього спростити прийняття ефективних управлінських рішень.

Розглядаючи сутність депозитних ресурсів банку, процес їх формування необхідно також дослідити фактори які впливають на їх обсяги, структуру та динаміку. Досліджуючи це питання, можна зробити висновок, що дані фактори неоднакові за тривалістю дії, ступенем корисності, характерами прояву, можливістю регулювання, особливостями впливу та виникнення тощо. Однак, найбільш розповсюдженими при управлінні депозитними ресурсами банку є класифікація факторів, яка впливає на формування депозитного портфеля за джерелами походження, тобто на внутрішні та зовнішні. Насамперед, це пояснюється тим, що будь-яка банківська установа при розробленні депозитної політики враховує вплив факторів які залежать від банківської політики, і їхнім впливом банк може управляти (внутрішні фактори), так і факторів на які банк не в змозі впливати, однак він може прогнозувати їхню поведінку та має адаптуватися до їхньої впливу (зовнішні фактори).

В дипломній роботі був проведений детальний аналіз підходів науковців щодо складу факторів, які впливають на процес формування і управління депозитними ресурсами (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 - Аналіз підходів науковців щодо складу факторів, які впливають на процес формування депозитних ресурсів

Автор	Склад запропонованих факторів
Внутрішні фактори	
О.І. Білик [5]	маркетингова стратегія банку; фактичний розмір капіталу; цінова політика банку; імідж банку на ринку депозитних внесків і поточних рахунків; ефективність маркетингової, особливо конкурентної політики банку; кваліфікація персоналу, у тому числі культура обслуговування клієнтів; технології, що використовуються банківськими установами, та їх відповідність потребам наявних та потенційних клієнтів; широта банківських послуг, що надаються клієнтам банку в процесі обслуговування депозитних й інших рахунків; стабільність клієнтської бази банку.
Неізнана О.В. [38]	ефективність депозитної політики; наявність чітко визначеної стратегії його поведінки на ринку депозитних ресурсів; досконалість політики збуту депозитних послуг, комунікаційна політика їх просування на ринок, організаційна структура банківської установи; рівень маркетингових досліджень цього сегмента ринку банківських послуг і рівень кваліфікації менеджменту банку
Данилова Т.Н. [15]	негативні внутрішні фактори: недовіру населення до більшої частини банків країни та їх регіональних структур; наявність шахрайства з боку банківського персоналу; недоброчесну рекламу банківських депозитів; неякісний банківський менеджмент.
Качур Ю.О. [24]	обсяг витрат банку на реалізацію депозитної політики; стабільність депозитів; спектр банківських послуг; кваліфікації та досвід персоналу банку; цінова політика; клієнтура банку
Продан М.В. [40]	розвиток банківських інформаційних технологій (поява глобальних комунікацій, діджиталізація, розвиток дистанційного обслуговування клієнтів ліквідує територіальну прив'язку до відділення банку); рівень процентних ставок та універсалізації банківської установи (орієнтація банку на надання широкого спектру банківських послуг)
Зовнішні фактори	
Васильченко З. М. [11]	рівень конкуренції в банківській сфері; рівень доходів населення; поточну кон'юнктуру ринку; регулювання з боку НБУ; нормативно-правову базу оподаткування, валютних операцій, антимонопольного законодавства; стан грошово-кредитної системи; рівень інфляції; рівень розвитку окремих галузей, регіонів.
Дмитрієва О. А. [18]	схильність клієнтів банку до ризику; рівень фінансової грамотності клієнтів; проінформованість про можливі вкладення; рівень довіри до різних фінансових інститутів та інструментів захисту їх з боку держави; оцінка поточної ситуації в країні й уявлення про її можливі зміни в майбутньому; досвід фінансової поведінки у минулому.
Гузов К. О. [14]	тяготи інфляції, падіння ВВП, кризи неплатежів, бюджетного дефіциту, загальний стан не тільки економіки країни, а й регіону в якому банківська установа здійснює свою діяльність
Колодяжна Т.В., Бакуменко Т.О. [29]	стан фінансового ринку; рівень інфляції; ризику; попит на банківські послуги; рівень банківської конкуренції; політика НБУ і Мінфіну України; регіональна специфіка; стан соціального середовища.

Узагальнюючи вищевикладене, ми вважаємо за необхідне внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на формування депозитних ресурсів банківської установи, згрупувати у певні групи, що в свою чергу дозволить визначати конкретні проблеми в депозитній політиці банківської установи, з'ясувати конкретні її недоліки і напрями підвищення її ефективності; виявити способи, методи та інструменти забезпечення підвищення клієнтської бази щодо залучення депозитних ресурсів. Таким чином це дозволить вдосконалити систему управління депозитними ресурсами банківської установи в умовах невизначеності фінансового ринку. Тобто об'єднаємо фактори впливу на формування депозитних ресурсів у групи, а саме зовнішні фактори, в чотири групи: економічні, політичні, технологічні та соціально-культурні; внутрішні фактори, в три групи: в залежності від фінансової стійкості банку, депозитної політики банку та інші внутрішні фактори (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 - Склад зовнішніх та внутрішніх факторів які впливають на формування депозитних ресурсів банку

№	Група факторів	Фактор
1	2	3
Зовнішні фактори		
1	Економічні	Стан та динаміка ВВП
		Рівень інфляції в державі
		Стан грошово-кредитної системи
		Бюджетний дефіцит
		Рівень зайнятості населення
		Грошові доходи домогосподарств
		Рівень економічного розвитку та інфраструктура окремих галузей, регіонів
		Процентні ставки конкурентів на депозитні послуги
		Кон'юнктура ринку депозитних послуг
		Рівень конкуренції в банківській діяльності
		Стан ринку банківських послуг
2	Політичні	Регулювання банківської діяльності НБУ
		Політична стабільність
		Податкове законодавство щодо надання депозитних послуг
		Валютне регулювання банківської діяльності
		Антимонопольне регулювання банківської діяльності

Кінець таблиці 1.3

1	2	3
3	Технологічні	Рівень розвитку технології щодо надання депозитних послуг
		Конкурентоспроможність технології щодо надання депозитних послуг
		Технологічні розробки та тенденції щодо надання депозитних послуг
4	Соціально-культурні	Стан соціального середовища
		Соціальні настанови (довіра) населення щодо надання депозитних послуг
		Проінформованість населення про депозитну діяльність
		Демографічна ситуація в державі
		Схильність індивіда до ризику в сфері депозитної діяльності
Внутрішні фактори		
5	Фінансова стійкість банку	Фактичний розмір капіталу банку
		Відповідність фактичних показників банківської діяльності економічним нормативами
		Якість банківського менеджменту
6	Депозитна політика банку	Номенклатура депозитних послуг банку
		Цінова політика банку щодо надання депозитних послуг
		Облікова ставка Національного банку України
		Витрати банку щодо надання депозитних послуг
		Норматив обов'язкового резервування депозитів
		Маркетингова політика банку щодо залучення депозитів
		Стабільність клієнтської бази банку щодо збереження грошових коштів
7	Інші внутрішні фактори	Кваліфікація персоналу банку
		Імідж банку на ринку депозитних послуг
		Система гарантування вкладів клієнтів банку
		Організаційна структура банку

Джерело: систематизовано автором на основі [5; 11; 14; 15; 18; 24; 38; 40]

У дипломній роботі досліджено і вирішено важливе науково-практичне завдання щодо критичного аналізу та вдосконалення підходів щодо систематизації факторів які впливають на формування депозитних ресурсів банківської установи. Запропонована класифікація факторів дозволить розробити ефективну депозитну політику, з врахуванням саме розширеного переліку внутрішніх та зовнішніх факторів які впливають на формування і використання депозитних ресурсів банківської установи. Таким чином, наскільки швидко та своєчасно банківські установи будуть реагувати на вплив вищеперерахованих факторів, тим ефективніше буде управління депозитним портфелем банку, а це в свою чергу позитивно вплине на фінансовий результат діяльності банку.

1.2 Системний підхід в управлінні депозитними ресурсами банку

Нестійка ситуація на фінансовому ринку, вимагає від банківських установ підвищення ефективності управління депозитними ресурсами банку. Оскільки, фінансовою основою діяльності банківської установи є залучення депозитних ресурси, в умовах коли довіра до фінансових посередників з боку вкладників підривається, а кризові явища в економіці уповільнюють її розвиток, що призводить до зменшення обсягів залучених ресурсів, то управління ними набуває особливої актуальності. Тому системний підхід в управлінні депозитними ресурсами банківської установи, в таких умовах набуває особливого значення.

«Управління депозитними ресурсами банку – це сукупність тактичних та стратегічних заходів, які проводить банківська установа з метою залучення тимчасово вільних грошових коштів фізичних та юридичних осіб та утворення на цій основі кредитних ресурсів. А також це досить складний процес, ефективне здійснення якого вимагає від керівництва банку, відповідного організаційного та інформаційного забезпечення» [7].

В наукових роботах Ковшарь А.І. і Марченко О.Г. найбільш чітко обґрунтовано мету управління депозитними ресурсами банківської установи, що полягає в «забезпеченні необхідного обсягу залучених коштів на вигідних як для банку, так і для клієнту умовах і в рамках чинного законодавства» [28]. Враховуючи мету управління депозитними ресурсами банківської установи, виділимо наступні завдання:

– постіне узгодження пасивних операцій з прогнозованими активними операціями, саме в питаннях обсягів, часових та вартісних характеристик депозитних ресурсів. Це насамперед можливо досягнути за рахунок ретельного контролю за динамікою руху залучених коштів (особливо короткострокових), що в свою чергу сприяє забезпеченню відповідної ліквідності балансу;

- старатися підтримувати необхідний резерв вільних грошових коштів

на мінімальному рівні;

- використання інструментів формування залучених ресурсів, що оптимізують витрати на залучення коштів, тобто отримання позитивного фінансового результату за рахунок дешевих ресурсів;

- у зв'язку з пандемією розробка нових банківських продуктів та послуг, з врахування нових інтернет-технологій, що забезпечить збільшення депозитних ресурсів.

Система управління депозитними ресурсами поєднує в собі об'єкт та суб'єкт управління, механізм управління який включає в себе процес управління.

Механізм управління депозитними ресурсами – це спосіб організації залучення депозитних ресурсів банку необхідного обсягу, часових та вартісних характеристик, що включає набір інструментів, важелів та методів управління депозитними ресурсами банку (рисунок А.1, додаток А)

В межах системи управління: об'єктом виступають всі види депозитних ресурсів банку; суб'єктами управління - виступають всі ланки та рівні організаційної структури банківської установи, на які покладено відповідальність за формування залучених ресурсів. Прийняття управлінських рішень, щодо залучення ресурсів, необхідного обсягу і структури, відбувається на трьох рівнях управління, а саме стратегічний, тактичний та оперативний рівні.

Більшість науковців, суб'єктів управління депозитними ресурсами розглядає за рівнями управління [14; 20; 25]. Необхідно зазначити, що стратегічне управління залученими ресурсами банківської установи здійснюють члени правління банку, ревізійна комісія та спостережна рада. Щодо, функцій спостережної ради в питаннях управління депозитними ресурсами, то вони полягають перш за все у розробці ефективної депозитної політики банку. Правління банку, в свою чергу, затверджує основні характеристики депозитних продуктів, а також стратегічні показники депозитної діяльності банківської установи. Оскільки, ревізійна комісія є головним контрольним органом банку, то на неї покладаються наступні завдання це контроль за дотриманням банківської установи законодавчих та нормативних актів, що регулюють діяльність

банківської установи у сфері залучення депозитних ресурсів фізичних і юридичних осіб, а також контроль за своєчасністю виконання управлінських рішень правління.

До суб'єктів тактичного рівня управління депозитними ресурсами банку належать окремі комітети, департаменти, управління, відділи (наприклад комітет з управління активами та пасивами, підрозділи які займаються маркетинговою діяльністю, служба внутрішнього аудиту, планово аналітична служба, служба фінансового контролю, казначейство, управління депозитних операцій).

До оперативного рівня управління депозитними ресурсами банку, належать менеджери та службовці банку які виконують завдання та основні функції депозитної політики банку.

В управлінні депозитними ресурсами банку застосування комплексного підходу можливе лише, за умови чіткої взаємодії всіх вище описаних підрозділів банку які чітко виконують функцій фінансового менеджменту.

Стратегічні підходи до управління залученими ресурсами банківської установи включають заходи, які направлені на закріплення його позицій на депозитному ринку, враховуючи вплив всіх зовнішніх чинників, які створюють зовнішнє середовище для діяльності банку.

В свою чергу, тактичні підходи до управління депозитними ресурсами банку включають заходи які направлені на покращення внутрішньої організації депозитної роботи, а саме підвищення кваліфікації роботи персоналу банку, який займається депозитними операціями; пошук нових інноваційних форм роботи з клієнтами, враховуючи інтернет-технології; вдосконалення правил та порядку здійснення депозитних договорів; зменшення ймовірності ризику тощо.

Управління визначає інструменти та спосіб їх застосування (механізм) у процесі регулювання залучених ресурсів банку.

В дипломній роботі дослідивши сутність поняття «механізм» та «депозитні ресурси», нами удосконалене визначення економічної дефініції «механізм управління депозитними ресурсами». На нашу думку, механізм управління депозитними ресурсами банку - це сукупність важелів впливу на процес

управління депозитними ресурсами банку (методів, принципів, інструментів, функцій), які забезпечують взаємодію між двома підсистемами: керованою та керуючою. Необхідно зазначити, що дане визначення, на відміну від існуючих, дає можливість визначити місце та роль механізму в системі управління залученими ресурсами банківської установи.

На рисунку 1.1 у вигляді схеми показане місце та роль механізму в системі управління залученими ресурсами.

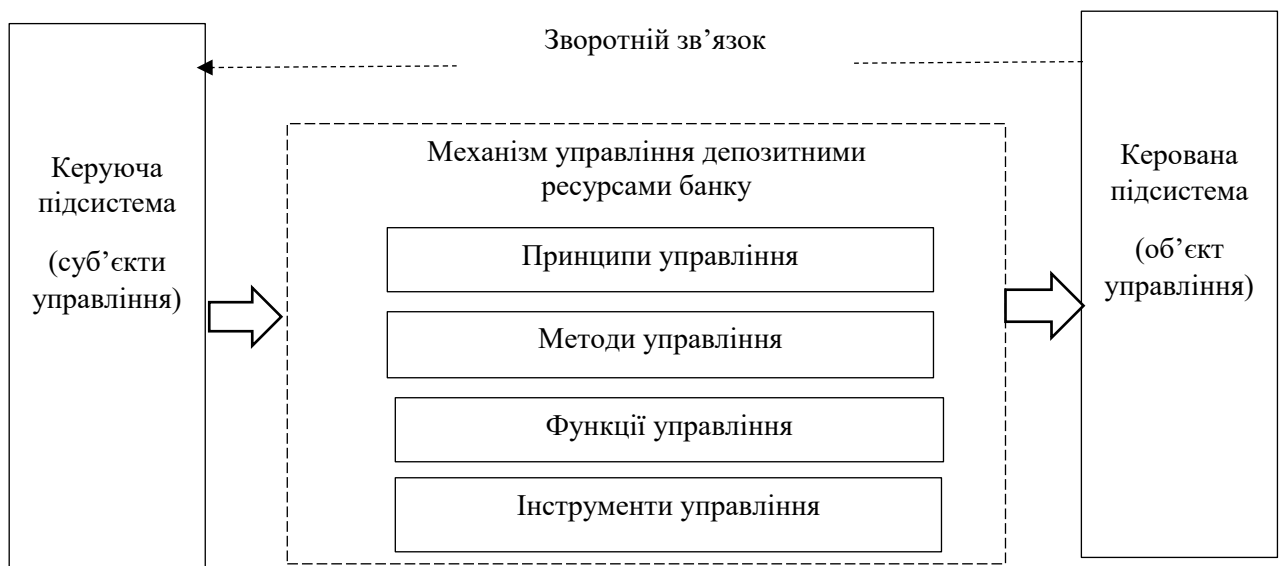

Рисунок 1.1 - Місце та роль механізму в системі управління депозитними ресурсами банківської установи

Джерело: розроблено автором на основі [9;19; 27]

Доцільно більш детально зупинитись на складових механізму управління депозитними ресурсами банку і почнемо з принципів управління. Принципи управління являють собою основоположні засади, яким повинні підпорядковуватися системи та процеси, або відповідати дії суб'єктів. Таким чином, дотримання менеджерами банку встановлених принципів, забезпечує реалізацію основних цілей в рамках певної системи. На нашу думку, управління залученими ресурсами банку повинно здійснюватися на основі як загальних так і специфічних принципів (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4 – Принципи управління депозитними ресурсами банку

	Принципи	Характеристика принципу
Загальні	Принцип соціально-економічної захищеності вкладників	Забезпечення соціально-економічної захищеності вкладників в умовах інфляційних процесів (відсотки закладами повинні бути більшими за розмір інфляції)
	Принцип диверсифікації	Забезпечення наявності різних форм і видів банківських депозитів, гарантія їх сумісності і побудова системи диверсифікації депозитних операцій (тобто вибір різних суб'єктів депозитних операцій для зниження ризиків і на основі цього підвищення прибутку)
	Принцип наукової обґрунтованості	управління залученими ресурсами повинно ґрунтуватися на новітніх досягненнях науки та передового досвіду з урахуванням дії економічних законів у межах конкретного банку з використанням науково обґрунтованих методик
	Принцип цілеполягання	даний принцип є фундаментальним в системі управління депозитними ресурсами банку, його сутність полягає в тому, що всі управлінські дії повинні забезпечувати досягнення певних, встановлених цілей
	Принцип економічності	управління залученими ресурсами банку має здійснюватися на засадах економічної ефективності
Специфічні	Принцип ієрархічності та узгодженості	управління залученими ресурсами банку повинно розподілятися та здійснюватися на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях, узгоджено та послідовно
	Принцип комплексності	управління депозитними ресурсами банку повинно здійснюватися з урахуванням всіх факторів, які впливають на процес формування залучених ресурсів банку
	Принцип безперервності	система управління залученими ресурсами банку потребує постійного і безперервного управління
	Принцип адаптивності	передбачає гнучкість системи управління залученими ресурсами банку в умовах динамічної зміни зовнішніх та внутрішніх факторів
	Принцип забезпечення надійності	Забезпечення повернення залучених ресурсів і сплату відсотків
	Принцип оперативності	система управління депозитними ресурсами банку має забезпечувати своєчасність у прийнятті управлінських рішень
	Принцип збалансованості	Узгодженість депозитних операцій та операцій з видачі позик за сумами та строками депозитів і кредитів
	Принцип кон'юнктури	Цінова політика при залученні та розміщенні коштів формується з урахуванням ринкової ситуації, а інструменти планування та прогнозування дозволяють виявляти зміну трендів
	Принцип забезпечення ліквідності	формування залучених ресурсів банку повинно здійснюватися при умові забезпечення заданого рівня ліквідності

Джерело: систематизовано автором на основі [6; 9; 26]

До загальних принципів управління депозитними ресурсами можна віднести такі принципи, які обґрунтовують єдині підходи до управління депозитними ресурсами як на рівні банку, так і на рівні банківської системи. До таких принципів відносяться: принцип соціально-економічної захищеності вкладників, диверсифікації, наукової обґрунтованості, науковості та законності, цілеполягання, економічності.

До специфічних принципів управління депозитними ресурсами

відносяться принципи, які визначають вимоги до діяльності банківської установи щодо формування депозитних ресурсів, оскільки процес залучення ресурсів для здійснення банком комерційної діяльності повинен бути організований таким чином, щоб він на будь-якому етапі залишався конкурентоспроможним та ліквідним, безперервно та своєчасно вирішував потребу в залучених ресурсах. До специфічних принципів відносяться: принцип ієрархічності та узгодженості, комплексності, безперервності, адаптивності, забезпечення надійності, оперативності, збалансованості, кон'юнктури, забезпечення ліквідності. Систематизувавши основні принципи управління депозитними ресурсами нами були запропоновані додаткові специфічні принципи, а саме принцип ієрархічності та узгодженості, принцип оперативності та принцип забезпечення ліквідності.

Обумовлення впровадження принципу забезпечення ліквідності пояснюється тим, що залучення депозитних ресурсів банку повинно відбуватися у відповідності з строками та обсягами їх розміщення. Застосування даного принципу дуже важливе, оскільки невідповідність строків розміщення депозитних ресурсів призведе до суттєвого розриву ліквідності між кредитними і залученими коштами і може поставити під загрозу взагалі діяльність банківської установи. Впровадження принципу ієрархічності та узгодженості пояснюється тим, що дасть змогу здійснювати управління банківськими депозитними ресурсами «зверху-вниз», що дозволить забезпечити своєчасне та в повному обсязі досягнення поставлених цілей. Реалізація принципу оперативності дає змогу здійснювати управління депозитними ресурсами своєчасно, що дозволить досить оперативно приймати управлінські рішення в залежності змін на фінансовому ринку.

При управлінні депозитними ресурсами, керівники банку використовують певні методи управління, які умовно поділяються на цінові та нецінові методи (рисунок 1.2).

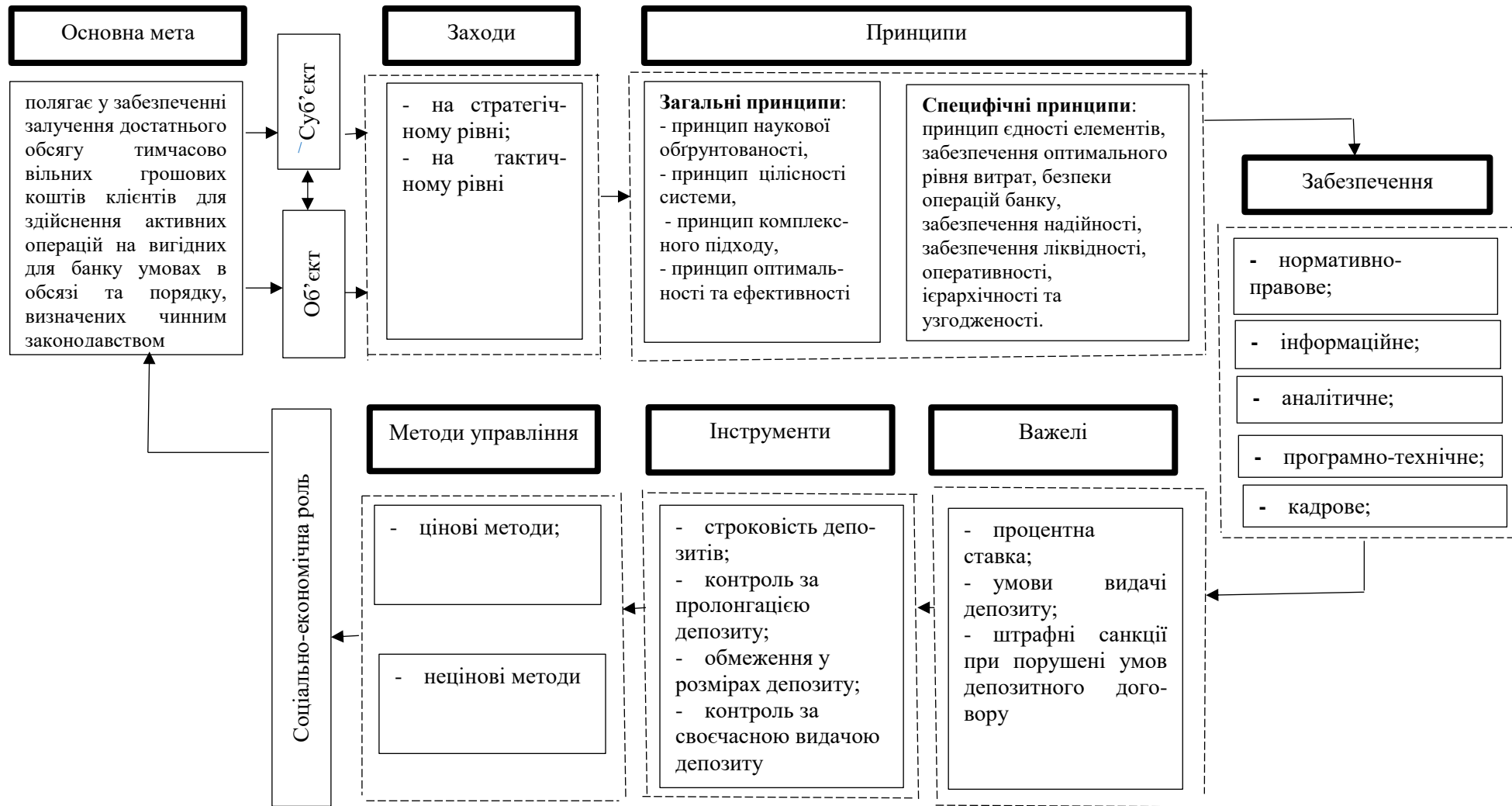

Рисунок 1.2 - Структурно-функціональні складові механізму управління депозитними ресурсами банку

Джерело: розроблено автором

Цінові методи, насамперед, передбачають використання процентної ставки за депозитами як головного інструменту в конкурентній боротьбі за вільні грошові ресурси населення та підприємств.

До нецінових методів управління депозитними коштами банку відносяться різноманітні прийоми заохочення клієнтів, які напряду не пов'язані зі зміною величини депозитної ставок: розширення асортименту банківських продуктів; реклама; надання додаткових безкоштовних послуг; підвищення якості рівня обслуговування клієнтів; розташування філій у місцях, наближених до клієнтів; пристосування графіка роботи відділень банку до потреб клієнтів.

Нецінові методи управління депозитними ресурсами базуються на маркетингових дослідженнях, того сегмента фінансового ринку, на якому спеціалізується банк, при цьому використання даних методів потребує значних витрат. Тому, коли менеджери банку обирають метод управління депозитними ресурсами, то насамперед повинні порівнювати витрати які несе банк, з підвищенням депозитної ставки з витратами, які будуть виникати при впровадженні нецінових прийомів. Однак на практиці ці два методи можуть застосовуватись одночасно [36].

Однак ідеальних методів управління депозитними ресурсами не існує, оскільки як цінові, так і нецінові методи управління залученими ресурсами мають як певні недоліки, так і переваги. Нами було проведено аналіз основних інструментів даних методів управління депозитними ресурсами та визначено основні недоліки та переваги.

Основними перевагами цінових методів є простота застосування методу та низькі витрати по залученню депозитних коштів. До недоліків цінових методів можна віднести: існують певні труднощі з визначенням чутливості зміни обсягів депозитних ресурсів до зміни відсоткової ставки на ці ресурси; залучення депозитних ресурсів пов'язане із значним зростанням процентних витрат банку та скороченням маржі.

Розглядаючи нецінові методи можна виділити наступні переваги: застосування даних методів дає можливість сформувати позитивний імідж

банку, підвищити його конкурентоспроможність, розробляти нові продукти та послуги; збільшується кількість клієнтів банку; підвищується рівень вимог до технічного та інформаційного забезпечення банку.

Продан М.В вважає, що «в сучасних умовах розвитку фінансового ринку, банки України надають перевагу саме ціновим методам управління, оскільки депозитні ставки встановлюються самостійно банківськими установами залежно від потреби в залучених коштах, враховуючи тільки темпи інфляції та облікову ставку центрального банку. Тому депозитні ставки досить сильно відрізняються між банками» [40].

Головним завданням банківської установи при розробці депозитної політики має стати чітке розуміння того, які переваги саме цього банку і чому клієнт повинен принести свої заощадження саме в цей банк.

Також необхідно зазначити, що управління залученими ресурсами здійснюється за допомогою використання інструментів управління, а саме: контроль за своєчасною видачою депозиту в повному обсязі; строковість депозитів; обмеження у розмірах депозиту; контроль за пролонгацією депозиту.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що для того щоб залучати в необхідному обсязі кошти від громадян та підприємств необхідно розробити сприятливі умови та різноманітня додаткових послуг поряд з депозитними операціями. Також необхідно врахувати, що ефективна робота в галузі розробки нових депозитних продуктів неможлива без взаємодії з іншими напрямками банківського бізнесу і вона не тільки допоможе налагодити внутрішньобанківські взаємозв'язки, але і надасть можливість кожному фахівцю підвищити свою кваліфікацію в банківській справі. Банківським установам необхідно звернути увагу на ефективне депозитне залучення коштів, оскільки приплив депозитів забезпечує банківським установам необхідну ресурсну базу, і є тим джерелом, завдяки якому банківський бізнес існує.

2 Аналітичні аспекти функціонування депозитного ринку України

2.1 Аналіз сучасного стану депозитного ринку України за 2018-2020 роки

Сучасний стан розвитку економіки України спричиняє необхідність динамічного розвитку вітчизняного фінансового ринку, і безпосередньо депозитного ринку як фінансової площини акумульованих залучених ресурсів. Вирішальне значення у розбудові ефективної економіки країни та розвитку банківського кредитування належить саме депозитним ресурсам залученим банківськими установами. 2018-2020 роки були не найкращими для розвитку економіки України, але досить сприятливими для формування ресурсної бази банківських установ та її здешевлення.

Полювання вкладників за найвищою ставкою по депозитам залишилися в минулому, оскільки у 2020 році, ставки за строковими депозитами були історично найнижчими, тому зараз на прихильність, як фізичних так і юридичних осіб, можуть розраховувати або надійні банки, або зручні, або ті, що активно впроваджують у свою діяльність інноваційні банківські продукти. Але очевидно, що лідерами депозитного ринку стають ті банківські установи, які змогли поєднати у своїй діяльності всі три переваги. «Пандемічні» настрої вкладників у 2020 році були дуже короткочасними і не змогли спричинити кризи ліквідності, на відміну від попередніх криз 2008 і 2013 років.

Основна частина загальних фінансових ресурсів вітчизняних банківських установ є залученою та утворюється за допомогою депозитних ресурсів. Оскільки банки є комерційними фінансовими установами, то від обсягу, ціни та структури депозитних фінансових ресурсів залежить їх прибутковість та рівень ліквідності, тому особливої актуальності в сучасних умовах розвитку банківської системи, набуває формування достатнього обсягу залучених ресурсів.

Проаналізуємо структуру залучених ресурсів вітчизняної банківської системи за 2018-2020 роки (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 - Структура залучених ресурсів вітчизняної банківської системи за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік, млн. грн	Питома вага, %	2019 рік, млн. грн	Питома вага, %	2020 рік, млн. грн	Питома вага, %
Кошти, отримані від НБУ	23218,4	1,90	7824,9	0,60	61853,6	3,83
Кошти банків	50349,5	4,12	30294,0	2,34	30490,0	1,89
Кошти клієнтів (юридичних та фізичних осіб)	963044,8	78,85	1097557,0	84,84	1377386,3	85,37
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	51,5	0,00	84,5	0,01	490,1	0,03
Боргові цінні папери, емітовані банком	501,3	0,04	439,6	0,03	508,9	0,03
Інші залучені кошти	116271,6	9,52	77934,4	6,02	68645,0	4,25
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	648,2	0,05	992,3	0,08	861,9	0,05
Відстрочені податкові зобов'язання	919,3	0,08	1193,8	0,09	1000,2	0,06
Інші фінансові зобов'язання	35428,1	2,90	44709,1	3,46	29663,3	1,84
Субординований борг	14865,9	1,22	11708,2	0,91	9899,9	0,61
Інші зобов'язання	7841,1	0,64	13632,2	1,05	15847,8	0,98
Всього	1221421,4	100	1293605,6	100	1613380,9	100

Аналізуючи дані таблиці 2.1 можна зробити висновок, що найбільшу частку залучених ресурсів банків України займають залучені кошти клієнтів, питома вага яких поступово з кожним роком збільшується. Так у 2018 році сума залучених коштів клієнтів дорівнювала – 78,85%, у 2019 році – 84,84%, у 2020 році – 85,37%.

Проаналізуємо динаміка та склад депозитних ресурсів в розрізі юридичних та фізичних осіб банків України за 2018-2020 роки (таблиця 2.2).

Провівши аналіз даних таблиці 2.1, можна зробити висновок, що у 2019 році порівняно з попереднім роком обсяг депозитів вітчизняних банків збільшився на 134512,2 тис. грн (13,97%), у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 279829,3 тис. грн (25,5%). Протягом всього аналізованого періоду депозитний портфель вітчизняних банків в розрізі клієнтів також постійно зростає, як по юридичним особам так і по фізичним. Так у 2019 році порівняно з попереднім роком, то можна зазначити, що по фізичним особам він збільшився на 42738,9 тис. грн (8,4%), а по юридичним особам – на 94262,3 тис. грн (21,88%).

Таблиця 2.2 – Динаміка та склад депозитних ресурсів в розрізі юридичних та фізичних осіб вітчизняних банків за 2018-2020 роки

Показники	Сума, млн. грн			Відхилення (+,-), млн. грн		Темп зростання, %	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
Кошти юридичних осіб	430778,9	525041,2	681195,1	94262,3	156153,9	121,88	129,74
Кошти фізичних осіб	509853,2	552592,1	681892,1	42738,9	129300	108,38	123,40
Усього кошти клієнтів	963044,8	1097557,0	1377386,3	134512,2	279829,3	113,97	125,50

У 2019 порівняно з 2020 роком спостерігається зростання залучених коштів фізичних осіб на 129300 тис. грн (23,4%) і це насамперед було пов'язано з тим, що наслідки коронкризи спонукали населення більше заощаджувати. На початку 2020 року, у зв'язку з карантинними заходами домогосподарства різко обмежили споживання, тобто скоротилися витрати на товари тривалого вжитку, відпочинок і розваги. Також заходи передбачені при пандемії обмежили можливості закордонного відпочинку населення, внаслідок чого ці регулярні щорічні витрати українцями не здійснювалися, тобто за рахунок цього вони мали змогу сформувати певні фінансові заощадження. Все це разом вплинуло на зростання банківських вкладів населення на 129300 тис грн або 27%. Однак необхідно зазначити, що дані кошти зберігалися у 2020 році переважно на поточних рахунках. Загальне підвищення рівня заощаджень населення є типовим явищем для кризи на фінансовому ринку [39].

Проаналізуємо депозитний портфель вітчизняних банків в розрізі валют за період 2018-2020 роки (таблиця 2.3).

Зменшення депозитів в іноземній валюті по фізичним особам, спостерігається тільки у 2019 році порівняно з 2018 роком на 1,27% і це пояснюється зниженням ставок на депозити в іноземній валюті. Що стосується депозитів юридичних осіб, то депозити в національній валюті у 2020 році перевищують майже в два рази депозити в іноземній валюті.

Таблиця 2.3 - Динаміка депозитного портфеля вітчизняних банків за 2018-2020 роки в розрізі валют

Показники	Сума, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темп зростання, %	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Динаміка депозитного портфеля в розрізі валют							
Кошти юридичних осіб							
у націонал. валюті	280246,3	334263,5	448611,5	+54017,2	+114348	119,27	134,21
в іноземній валюті	150532,6	190777,7	232583,6	+40245,1	+41805,9	126,74	121,91
Кошти фізичних осіб							
у націонал. валюті	267877,3	314318,7	396834,3	+46441,4	+82515,6	117,34	126,25
в іноземній валюті	241975,9	238273,4	285057,8	-3702,5	+46784,4	98,47	119,63
Усього кошти клієнтів							
у націонал. валюті	548281,1	649578,1	846450,8	+101297	+196872,7	118,48	130,31
в іноземній валюті	414763,7	447978,9	517641,4	+33215,2	+69662,5	108,01	115,55

В сучасних умовах для іноземних банків притаманний дисбаланс обсягів депозитів та кредитів в іноземній валюті, тому подекуди вони установлюють по депозитах в іноземній валюті майже нульові ставки і тим самим знеохочують новими залученими коштами. Але не дивлячись на це, обсяги депозитів в іноземній валюті в них залишаються сталими або зростають, оскільки в умовах низьких ставок єдиним бажанням клієнтів – є надійність банківської установи. Інша ситуація виникає в банках з українським капіталом, не дивлячись на те, що вони пропонують вищі відсоткові ставки за депозитами в іноземній валюті, проте обсяги таких кредитів у багатьох із них знижуються.

Також на ефективну вартість депозитів в іноземній валюті значно впливає те, що центральний банк підняв норму обов'язкового резервування. Для депозитів в іноземній валюті вона становить 10%, а для депозитів в національній валюті - нуль. Також, залучивши депозити в іноземній валюті, банківські установи повинні утримувати на кореспондентському рахунку в центральному

банку десяту частину залученої суми у гривневому еквіваленті. Тому для деяких банківських установ витрати за депозитами в іноземній валюті іноді перевищують доходи від їх інвестування.

У 2020 році в умовах коронакризи і можливих економічних наслідків, пов'язаних з нею, клієнти вітчизняних банківських установ вибирають депозити на рік і менше. Однак у попередні роки частка розміщення довгострокових депозитів у загальному обсязі депозитного портфеля досягала 20%. «Відповідно даним Національного банку України, на кінець 2020 року українці зберігали в банківських установах 703,306 млрд грн (у тому числі на депозитах до запитання та поточних рахунках – 350,989 млрд грн), на короткострокових депозитах (до року) – 238,513 млрд грн, на довгострокових (від одного до двох років) – 105,209 млрд грн» [16].

Також необхідно зазначити, що у 2018-2020 роках у вітчизняній банківській системі переважали депозити на вимогу, частка яких з кожним роком зростала: у 2019 році порівняно з 2018 роком вони зросли на 19,06%, у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 37,64%. Строкові депозити також зростають але набагато повільніше порівняно з депозитами до запитання (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 - Динаміка депозитного портфелю банків України за 2018-2020 роки в розрізі строковості депозитів

Показники	Сума, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темп зростання, %	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Кошти юридичних осіб	430778,9	525041,2	681195,1	+94262,3	+156153,9	121,88	129,74
на вимогу	305004,5	404226,9	515413,5	+99222,4	+111186,6	132,53	127,51
строкові	125774,4	120814,3	165781,6	-4960,1	+44967,3	96,06	137,22
Кошти фізичних осіб	509853,2	552592,1	681892,1	+42738,9	+129300	108,38	123,40
на вимогу	215452,6	215452,5	337538,9	-0,1	+122086,4	100,00	156,67
строкові	294400,6	337139,6	344353,2	+42739	+7213,6	114,52	102,14
Усього кошти клієнтів	963044,8	1097557,0	1377386,3	+134512,2	+279829,3	113,97	125,50
на вимогу	520457,1	619679,4	852952,4	+99222,3	+233273	119,06	137,64
строкові	420175,0	457953,9	510134,8	+37778,9	+52180,9	108,99	111,39

У 2021 році ситуація почала змінюватися і строкові депозити на тривалий період з'явилися в продуктивній лінійці більшої кількості банківських установ. З 1 квітня 2021 року став обов'язковим до виконання норматив NSFR (коефіцієнт чистого стабільного фінансування). Це дозволить збалансувати активи та пасиви банків за строками погашення та почати більш активно залучати строкові депозити на тривалі терміни, і сприятиме зниженню одного з системних ризиків для фінансової стабільності, пов'язаного з короткостроковістю фінансування банків. Зрозуміло, що потреба банківських установ в строкових депозитах на тривалий термін буде ґрунтуватися на аналізі поточного портфеля активів.

У 2018-2019 роках частка депозитів в національній валюті на вимогу була нижчою за 50%, а у 2020 році вона досягла 56%. Це пояснюється ще і психологічним ефектом, зниження ставок до однознакових чисел послабило бажання вкладників до збереження грошей на строкових рахунках.

Усе це зменшило вартість ресурсної бази банку, у яку входять як строкові депозити так і кошти на вимогу, і тому дозволило здешевити гривневі бізнес-кредити з 15,8% річних (без овердрафту) до 8,4% у 2020 році.

Необхідно також вказати, що паралельно зі зниженням відсоткових ставок та негативним впливом коронакризи знизився також і обсяг кредитування, що потягнуло за собою надмірну ліквідність в багатьох банків і як наслідок, банківські установи не мають зараз потреби в активному залученні коштів фізичних осіб. Тому, «деякі банки у 2020 році пропонували за довгостроковими вкладками навіть меншу ставку, ніж за короткостроковими. Наприклад, АТ КБ «ПриватБанк» встановив за депозит строком на один рік до 8%, а за вкладками на півтора та два роки – на 7%, так само і АТ «Укргазбанк» за 18-місячним депозитом нараховує 8%, а за дворічним – не більш як 5%. У випадку доларового депозиту відсоткова ставка не змінюється, а за вкладками в євро – скорочується майже вдвічі, до 0,75%» [16].

Більші відсоткові ставки для депозитів в національній валюті порівняно із депозитами у доларах США або євро пояснюються більшими інфляційними та девальваційними очікуваннями щодо гривні.

Також позитивним явищем на депозитному ринку можна відзначити те, що під час запровадження карантинних заходів збільшився попит на онлайн-

операції і це посилило роль інтернет-технологій. Національний банк України з жовтня 2020 року дозволив банківським установам відкривати рахунки онлайн з використанням електронного паспорта, таким чином виклики сучасності привели до того, що на перше місце вийшли швидкість управління грошима, доступність та зручність. Для багатьох клієнтів пріоритетним стала можливість майже миттєво перемістити кошти з електронної картки на іншу картку, обираючи кращий сервіс обслуговування депозитних послуг. Тому в суасних умовах розвитку банківської системи найбільші темпи приросту ресурсної бази демонструють ті банківські установи, що приділили увагу саме інноваціям технологіям та новітнім масовим картковим продуктам.

Крім вище зазначених чинників, на величину відсоткових ставок по депозитах та кредитах впливає і облікова ставка Національного банку України (таблиця 2.5). Високий рівень облікової ставки Національного банку України протягом 2014–2019 років, недовіра населення до вітчизняної банківської системи та банкрутство більше ніж 100 вітчизняних банківських установ призвели до високих ставок по депозитах та кредитах.

Таблиця 2.5 – Динаміка облікової ставки Національного банку України, відсоткових ставок по кредитах та депозитах

Роки	Середньохронологічне значення облікової ставки НБУ, %	Процентні ставки за новими депозитами, %	Процентні ставки за новими кредитами, %
2014	10,23	10,5	15,0
2015	25,3	11,6	17,5
2016	17,78	10,4	15,9
2017	13,2	8,3	14,6
2018	16,9	10,9	17,2
2019	16,61	11,8	17,4
2020	7,9	10,4	15,8

Джерело: систематизовано автором на основі [16]

Протягом двох останніх років вітчизняні банки почали орієнтувати свою діяльність на забезпечення певного рівня прибутковості, а також зменшення облікової ставки Національного банку України привело до зниження величини відсоткових ставок по депозитних.

Вітчизняні банки сьогодні при плануванні своєї депозитної політики

орієнтовані на використання стратегії диференційованого ціноутворення, тобто своїм клієнтам пропонують різні депозитні продукти з різними відсотковими ставками для різних груп клієнтів. Також у межах цінової політики вітчизняні банки активно пропонують своїм клієнтам програми лояльності, за допомогою яких стимулюють своїх клієнтів до продовження співпраці з ними у разі переукладання депозитних угод на новий термін, або підвищені відсоткової ставки по депозиту для оформлення депозитних вкладів на більшу суму. В умовах коронакризи банки стараються так організувати свою діяльність, щоб зменшити кількість відвідувань клієнтами своїх відділень, за рахунок того, що пропонують їм більш вигідні тарифи на депозитні продукти, наприклад підвищують відсоткові ставки у разі їх переоформлення у системі Інтернет-банкінгу [32].

У зв'язку з тим, що в нашій країні фондовий ринок не достатньо розвинутий, то банківські депозити користується серед домогосподарств досить значним попитом, оскільки він є менш ризикованим інструментом порівняно з іншими альтернативними способами інвестування своїх заощаджень. Це пов'язано, перш за все, з тим, що всі банки України є учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО). ФГВФО гарантує повернення вкладникам депозитів в межах 200 тис. грн, при умови визнання банківської установи неплатоспроможною. Бути учасниками ФГВФО є обов'язковою умовою для усіх вітчизняних банків, окрім АТ «Ощадбанку», оскільки 100% повернення депозитів даної банківської установи гарантує сама держава.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що основними трендами на депозитному ринку у 2018-2020 роках є зростання частки депозитів до запитання та збільшення частки депозитів в національній валюті. Це можна пояснити відновленням довіри до вітчизняної банківської системи та постійним зниженням прибутковості депозитних продуктів. Також, відносно стабільна валютна позиція гривні призвела до стабільного зростання частки депозитів у національній валюті, по яких традиційно вищі відсоткові ставки. Беззаперечний вплив також мала тенденція останніх років до зниження банками відсоткових ставок на депозити як в національній так і в іноземній валютах.

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

АТ КБ «ПриватБанк» є універсальним банком з стратегічним напрямом діяльності на роздрібний сегмент, активно пропонуючи послуги для МСБ та корпоративного сектору. Єдиним акціонером банку є Держава в особі Кабінету Міністрів України, якому належить 100% акцій банківської установи. У 2021 році виповнилося рівно 5 років з моменту переходу АТ КБ «ПриватБанк» у власність держави.

АТ КБ «ПриватБанк» здійснює свою діяльність відповідно до ліцензії Національного банку України з березня 1992 року. У 2020 році банк мав 26 філій та 1690 функціонуючих відділень на території України і філію на Кіпрі.

Необхідно відмітити, що основу ресурсної бази банківської установи складають кошти фізичних осіб в національній валюті, із значною часткою поточних рахунків корпоративних клієнтів.

Визнання результатів діяльності банківської установи підтверджується у різних номінаціях різних міжнародних агенств. У 2020 році АТ КБ «ПриватБанк» увійшов до десятки кращих банків Центральної та Східної Європи отримавши номінацію «CEE's best bank transformation» за версією одного з найавторитетніших економічних видань британського Euromoney. Також, даний банк став першим серед вітчизняних банків, який увійшов в рейтинг кращих банків регіону за всю історію «Euromoney's Awards for Excellence», а також однією з небагатьох локальних банківських установ, яка була включена в регіональний рейтинг разом з провідними американськими та європейськими банківськими установами.

Протягом всього часу існування АТ КБ «ПриватБанк» приділяє значну увагу сфері досліджень та впровадження інноваційних технологій, а саме зусилля спрямовані на розробку нових банківських продуктів та підвищення доступності сервісів для клієнтів банку. Тому, АТ КБ «ПриватБанк» визнаний найкращим

вітчизняним цифровим банком 2020 року в рейтингу World's Best Digital Banks (американський журнал Global Finance), до цього рейтингу входять найбільш інноваційні банківські установи країн Америки, Європи, Азії та Африки.

Також, АТ КБ «ПриватБанк» має потужну транзакційну платформу Приват24, яка дозволяє ефективно обслуговувати операції з ведення рахунків як фізичних так і юридичних осіб та зумовлює високий рівень комісійних доходів. Оскільки банк має розгалужену мережу відділень, банкоматів та терміналів самообслуговування, то це дозволяє цьому надавати послуги на всій території країни клієнтам різних сегментів.

Не дивлячись на досягнуте, ПриватБанк не зупиняється в розвитку своїх інноваційних технологій. Протягом всього 2020 року банк старався розробляти і впроваджувати нові інноваційні продукти, а саме: запустив перші в Україні біометричні платіжні POS-термінали з технологією FacePay24, впровадив можливість платежів в чат-ботах популярного месенджера Viber, разом з SM POS та UKey розпочав впровадження програмних РРО для бізнесу (комплексне рішення в одному пристрої, яке поєднує сучасний мобільний POS-термінал з платіжними функціями, касовий апарат та систему обліку товарів), використовуючи інтернет-еквайрінг LiqPayю. Також першим на вітчизняному банківському ринку відкрив випуск платіжних карток міжнародної системи UnionPay International, а в листопаді 2020 року запустив онлайн сервіс підписки та керування постачальниками комунальних послуг. АТ КБ «ПриватБанк» старається постійно розвивати мережу терміналів та банкоматів, але не тільки збільшуючи їх кількість, а також оновлює самі пристрої та їх програмне забезпечення [42].

Підсумовуючи результати діяльності за 2020 рік, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» поповнив державний бюджет більш ніж на 11 млрд гривень податків і зборів, це результат трансформації банківської установи, яка почалася після націоналізації. Адже до переходу в державну власність, банк не дуже охоче платив податки та збори, займаючи місце в кінці другого десятка платників податків.

Аналізуючи діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2020 роках, насамперед потрібно зупинитись на показниках активів банку, зобов'язаннях та фінансових результатах. Для оцінки фінансово-господарської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» було проведено горизонтальний та вертикальний аналіз активів балансу за 2018-2020 роки (таблиці 2.6 – 2.7).

Таблиця 2.6 – Динаміка активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Показники	Сума, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн		Темп зростання (спаду), %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Грошові кошти та їх еквіваленти	22345331	28601098	27029630	+6255767	-1571468	128,00	94,51
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	86244441	84680230	100749834	-1564211	+16069604	98,19	118,98
Кошти в інших банках	5069731	17803067	23653430	+12733336	+5850363	351,16	132,86
Кредити та заборгованість клієнтів	52019975	61033321	56805053	+9013346	-4228268	117,33	93,07
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	79298866	66601740	119196146	-12697126	+52594406	83,99	178,97
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	14537748	27918084	27417601	+13380336	-500483	192,04	98,21
Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	147099	154605	30243	+7506	-124362	105,10	19,56
Інвестиційна нерухомість	3340121	3378927	2933203	+38806	-445724	101,16	86,81
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	184062	2256929	6659887	+2072867	+4402958	1226,18	295,09
Відстрочений податковий актив	18000	18000	18000	-	-	100	100

Кінець таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
Основні засоби та нематеріальні активи	3793400	6480513	7641977	+2687113	+1161464	170,84	117,92
Інші фінансові активи	12120542	12560750	12329644	+440208	-231106	103,63	98,16
Інші активи	2918032	2618680	2474927	-299352	-143753	89,74	94,51
Усього активів	282037351	314105943	386939574	+32068592	+72833631	111,37	123,19

Джерело: систематизовано на основі [42; 22]

Коли коронакриза негативно впливає на економіку та фінансовий ринок України, то банківський сектор також суттєво відчуває труднощі і безпосередньо АТ КБ «ПриватБанк». Карантин та обмеження пов'язані з ним, призводять до зниження ділової активності та платоспроможності суб'єктів господарювання, підривають економічні зв'язки між підприємствами, також, зменшують попит на продукцію, збільшують безробіття і доходи населення тощо. І зрозуміло, що всі ці наслідки пандемії також негативно позначилися на результатах діяльності АТ КБ «ПриватБанк». Зниження платоспроможності підприємств та доходів населення негативно вплинуло на якість кредитного портфеля банку, тому банк вживає заходів з реструктуризації заборгованості своїх клієнтів.

Не дивлячись на складну ситуацію на фінансовому ринку АТ КБ «ПриватБанк», завдяки обраній стратегії розвитку, є провідним банком серед серед основних вітчизняних конкурентів та продовжує якісно надавати банківські послуги на міжнародному рівні з врахуванням інноваційних технологій.

З даних таблиці 2.6 можна зробити висновок, що активи АТ КБ «ПриватБанк» у 2019 році порівняно з 2018 роком зросли на 32068592 тис. грн або на 11,37%, а у 2020 році порівняно з 2019 роком зросли на 72833631 тис. грн або на 23,19%.

У 2019 році зростання загальної суми активів спостерігається за рахунок наступних статей: «Кошти в інших банках» на 12733336 тис. грн або на 251,16%,

«Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю» на 13380336 тис. грн або на 92,04%, «Кредити та заборгованість клієнтів» - на 9013346 тис. грн або на 17,33%, а також за рахунок статті «Грошові кошти та їх еквіваленти» - на 1571468 тис. грн або на 28%. У 2020 році порівняно попереднім роком зростання загальної суми активів банку спостерігається найбільше за рахунок статей: «Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід» на 52594406 тис. грн або на 78,97% та «Кошти в інших банках» - на 5850363 тис. грн або на 32,86%.

Проаналізуємо структуру активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Статті активу	Питома вага, %			Зміна питомої ваги	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Грошові кошти та їх еквіваленти	7,92	9,11	6,99	+1,18	-2,12
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	30,58	26,96	26,04	-3,62	-0,92
Кошти в інших банках	1,80	5,67	6,11	+3,87	+0,45
Кредити, що надані юридичним та фізичним особам	18,44	19,43	14,68	+0,99	-4,75
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	28,12	21,20	30,80	-6,91	+9,60
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	5,15	8,89	7,09	+3,73	-1,80
Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0,05	0,05	0,01	-	-0,04
Інвестиційна нерухомість	1,18	1,08	0,76	-0,11	-0,32
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0,07	0,72	1,72	+0,65	+1,00
Відстрочений податковий актив	0,01	0,01	0,00	-	-
Основні засоби та нематеріальні активи	1,34	2,06	1,97	+0,72	-0,09
Інші фінансові активи	4,30	4,00	3,19	-0,30	-0,81
Інші активи	1,03	0,83	0,64	-0,20	-0,19
Усього активів	100	100	100	-	-

Джерело: систематизовано на основі [22; 42]

Аналізуючи структуру активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки,

можна зробити висновок, що найбільшу частку активів банку становлять «Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід», а саме у 2018 році – 28,12%, у 2019 році – 21,20%, у 2020 році – 30,8% . Дані показники свідчать про те, що частка цінних паперів в загальній сумі активів з кожним роком зростає, а частка кредитного портфеля банку навпаки знижується, з 18,44% у 2018 році до 14,68% у 2020 році. Така ситуація з кредитним портфелем банку пояснюється, тим що нестійким фінансовим станом в країні із-за коронакризи яка чинить негативний вплив на економіку країни в цілому, а це не дає можливості збільшувати обсяги кредитного портфеля та розширювати коло клієнтів, тому банк переключився на роботу з цінними паперами.

У 2020 році порівняно з 2019 роком спостерігається зменшення суми «Кредитів та заборгованість клієнтів» на 4228268 тис. грн або на 6,97%,

На кінець 2020 року загальна сума кредитів найбільшим 10 клієнтам банку, крім тих що управляються як окремий портфель, складала 2264 млн грн (в 2019 році – 2 191 млн грн) або 3% від загальної суми кредитів. А створені резерви під очікувані кредитні збитки, пов'язаний з цими позичальниками становили 986 млн грн, а в 2019 році - 663 млн грн.

За 2020 рік обсяг непрацюючих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» скоротився на 24,2% або на 58 млрд грн. Банком було списано кредитів за рахунок резервів на суму 72,6 млрд грн. Однак 76% кредитного портфеля банку все ж таки складають непрацюючі кредити.

На 01.01.2021 частка непрацюючих кредитів в кредитному портфелі фізичних осіб становить 22,4%. Але необхідно зазначити, що за 2020 рік непрацюючі кредити фізичних осіб скоротилися на 50,3% або на 13,2 млрд грн. Однак і кредитний портфель працюючих кредитів фізичних осіб скоротився на 6,2%, або на 3 млрд грн і становив 45,5 млрд грн.

«Більш складна ситуація спостерігається з кредитним портфелем юридичних осіб, а саме 94,2%, або 168,1 млрд грн цього портфеля є дефолтним. У 2020 році непрацюючі кредити юридичних осіб скоротилися на 21%, або на

44,8 млрд грн і дорівнювали до 168,1 млрд грн. А кредитний портфель працюючих кредитів юридичних осіб за 2020 рік зріс на 1,6%, або на 0,2 млрд грн і склав 10,4 млрд грн» [41].

Тому одним із пріоритетів для АТ КБ «ПриватБанк» поки що залишається вирішення проблеми зменшення обсягів непрацюючих кредитів (NPL). Але АТ КБ «ПриватБанк» робить усе щоб збільшити частку кредитного портфеля в загальній сумі активів. Він постійно активізує роботу у сфері роздрібного бізнесу та в сегменті мікро- малого і середнього бізнесу, а саме за 2020 рік чистий кредитний портфель роздрібного бізнесу банку збільшився на 8,9 млрд грн. 70% малого і середнього бізнесу обслуговуються в АТ КБ «ПриватБанку». Банк у 2020 році на підтримку малого і середнього бізнесу отримав від НБУ кредитну підтримку на 8,9 млрд грн. Кредити отримали майже 25000 приватних підприємців, у результаті чого банк став національним лідером держпрограми «Доступні кредити 5-7-9 %». Протягом 2020 року АТ КБ «ПриватБанк» видав майже 2,2 тисячі таких кредитів, випереджаючи інші банки на більш ніж 1000 договорів. Також АТ КБ «ПриватБанк» приділяє велику увагу кредитуванню фізичних осіб.

Проаналізуємо структуру та динаміку пасивів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Динаміка пасивів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Статті пасивів	Сума, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис грн		Темп зростання (спаду), %	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019/ 2018	2020/ 2019	2018/ 2019	2019/ 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
Зобов'язання							
Кошти отримані від НБУ	9817139	7720807	-	-2096332	-7720807	78,65	-
Кошти банків	194872	201143	2243	+6271	-198900	103,22	1,12
Кошти клієнтів	224951854	231386432	309536166	+6434578	+78149734	102,86	133,77
Боргові цінні папери, емітовані банком	2129	2228	-	+99	-2228	104,65	-

Кінець таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші залучені кошти	333266	285096	340323	-48170	+55227	85,55	119,37
Відстрочені податкові зобов'язання	152624	139318	163888	-13306	+24570	91,28	117,64
Резерви під зобов'язання	2407723	2362996	10687483	-44727	+8324487	98,14	452,29
Інші фінансові зобов'язання	10491908	13682046	8591292	+3190138	-5090754	130,41	62,79
Інші зобов'язання	1992882	3599573	4556324	+1606691	+956751	180,62	126,58
Субординований борг	230721	197 372	235607	-33349	+38235	85,55	119,37
Усього зобов'язань	250575117	259577012	334115653	+9001895	+74538641	103,59	128,72
Власний капітал							
Статутний капітал	206059744	206059744	206059744	-	-	100	100
Емісійний різниці	22690	22690	22690	-	-	100	100
Резервні та інші фонди банку	6210533	6850446	8480907	+639913	+1630461	110,30	123,80
Резерви переоцінки	9558710	11514788	9925331	+1956078	-1589457	120,46	86,20
Непокритий збиток	-190389443	-169918737	-171664752	+20470706	-1746015	89,25	101,03
Власний капітал	31462233	54528931	52823921	+23066698	-1705010	173,32	96,87
Усього зобов'язання та власний капітал	282037351	314105943	386939574	+32068592	+72833631	111,37	123,19

Джерело: систематизовано на основі [22; 42]

Пасиви АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2018-2020 років змінювалися не однозначно: у 2019 році порівняно з 2018 роком зросли на 32068592 тис. грн або на 11,37%, у 2020 році порівняно з 2019 роком також зросли на –72833631 тис. грн або на 23,19%.

За підсумками 2020 року АТ КБ «ПриватБанк» має достатній рівень капіталу. Насамперед оскільки, регулятивний капітал банку на у 2020 році становить 35,3 млрд грн, а норматив адекватності регулятивного капіталу 28,09% (нормативне значення >10%). Також, необхідно відмітити, що всі нормативні показники ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» значно перевищують норми, встановлені Національним банком України, а саме коефіцієнт покриття

ліквідністю складав 278,23% за всіма валютами та 218,18% в іноземній валюті при встановленому центральним банком нормативу значені не менше 100% [42].

«АТ КБ «ПриватБанк» є одним з лідерів банківського ринку України за динамікою портфеля депозитів фізичних осіб з часткою ринку 25% у 2020 році. В 2020 році банк постійно працював над диверсифікацією клієнтської бази, передусім шляхом залучення нових клієнтів з приватного сектора економіки (понад 680 нових клієнтів)» [42].

Зростання пасивів АТ КБ «ПриватБанк» у 2020 році спостерігалось за рахунок – зростання сум за статтями «Кошти клієнтів» на 78149734 тис. грн або на 33,77%, «Резерви під зобов'язання» – на 8324487 тис. грн або на 352,29%, «Резерви та інші фонди банку» – 1630461 тис. грн або на 23,8%.

Негативним наслідком фінансової кризи для АТ КБ «ПриватБанк» є значна сума нерозподіленого збитку, який спостерігався протягом 2018-2020 років, так у 2018 році він був найбільшим - 190389443 тис. грн., у 2019 році він зменшився і дорівнював – 169918737 тис. грн, у 2020 році знову збільшився на 1,03% – 171664752 тис. грн. Тобто, протягом всього аналізованого періоду власний капітал банку зменшувався на суму непокритого збитку, що в свою чергу знижувало платоспроможність і фінансову стійкість банку.

Таким чином, протягом 2018-2020 років залучення коштів в АТ КБ «ПриватБанк» відбувалося переважно за рахунок коштів клієнтів, резервів під зобов'язання та інших залучених коштів.

Проаналізуємо динаміка основних показників господарської діяльності та фінансові результати АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки (таблиця 2.9).

Проаналізувавши основних показників господарської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» можна зробити наступні висновки:

– комісійні доходи банку протягом всього аналізованого періоду зростали, а саме у 2019 році порівняно з 2018 роком зросли на 25,44%, у 2020 році порівняно з попереднім роком – на 12,51%;

– процентні доходи у 2019 році порівняно з 2018 роком зросли на 9,98%, а у 2020 році порівняно з 2019 роком навпаки знизилися на 0,82%;

Таблиця 2.9 – Динаміка основних показників господарської діяльності
АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Показник	Сума, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис грн		Темп зростання (спаду), %	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи							
Процентні доходи	30769524	33840958	33563085	+3071434	-277873	109,98	99,18
Процентні витрати (-)	14002059	14174149	11961443	+172090	-2212706	101,23	84,39
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	16767465	19666809	21601641	+2899344	+1934832	117,29	109,84
Комісійні доходи	19590421	24574761	27649024	+4984340	+3074263	125,44	112,51
Комісійні витрати	4401910	6386113	8888206	+1984203	+2502093	145,08	139,18
Чистий комісійний дохід	15188512	18188647	18760818	+3000135	+572171	119,75	103,15
Торговий результат	65918	7588086	11696546	+7522168	+4108460	11511	154,14
Інші операційні доходи	1384291	1446866	1066347	+62575	-380519	104,52	73,70
Інші доходи	85056	744906	337727	+659850	-407179	875,78	45,34
Всього доходів	33491240	47635315	53463078	+14144075	+5827763	142,23	112,23
Витрати							
Відрахування до резервів	7158738	364207	10569005	-6794531	+10204798	5,09	2901,92
Адміністративні та інші операційні витрати	13543308	14662273	18597412	+1118965	+3935139	108,26	126,84
Всього витрати	20702046	15026480	29166418	-5675566	+14139938	72,58	194,10
Фінансові результати							
Прибуток/(збиток) до оподаткування	12789194	32608835	24296661	+19819641	-8312174	254,97	74,51
Витрати на податок на прибуток	-9081	-385	-5565	+8696	-5180	4,24	1445,45
Прибуток/(збиток)	12798275	32609220	24302225	+19810945	-8306995	254,79	74,53

Джерело: систематизовано на основі [22; 42]

- комісійними витратами у 2019 році порівняно з 2018 роком зросли на – 45,08%, а у 2020 році порівняно з 2018 роком також зросли на 39,18%;
- чистий процентний дохід у 2020 році порівняно з 2019 роком зріс на – 9,84%, а чистий комісійний дохід також протягом всього аналізованого періоду постійно зростав, це пояснюється насамперед збільшенням обсягу платежів клієнтів, так і переглядом тарифів банку;
- необхідно також відмітити, що всі витрати у 2020 році порівняно з 2019 роком зростали, а саме «Відрахування до резервів» – на 2801,92%, «Адміністративні та інші операційні витрати» – на 26,84%, що негативно

вплинуло на фінансові результати банку. Адміністративні та операційні витрати банку склали 18,0 млрд грн, з яких близько 0,7 млрд. грн. витрачено на спеціальні бонусні виплати співробітникам мережі за підвищений ризик під час роботи в умовах коронавірусу; 0,3 млрд. грн. – на захисні матеріали та додаткову дезінфекцію відділень, банкоматів та терміналів.

Протягом 2018-2020 років не дивлячись на нестійкий фінансовий стан в фінансового ринку та проблеми які викликані коронокризисом, АТ КБ «ПриватБанк» працював з позитивним фінансовим результатом, а саме у 2018 році – 12798275 тис. грн, у 2019 році – 32609220 тис. грн, у 2020 році – 24302225 тис. грн.

Джерела прибутку АТ КБ «ПриватБанк» у 2020 році порівняно з 2018 та 2019 роками значно не змінились, хоча і був додатковий вплив макроекономічних негативних факторів. А саме, у 2020 році, на доходи банку, з однієї сторони, негативно вплинули обмеження щодо нарощення кредитування і коливання комісійного доходу, а з іншої сторони, зменшення процентних ставок по депозитах, що в свою чергу забезпечило зменшення вартості залучених ресурсів. В той же час, чистий прибуток АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 рік дорівнював 24,3 млрд грн, що залишається максимальним результатом серед всіх банківських установ України.

У 2020 році кількість користувачів «Приват24» збільшилася майже на 37% і досягла 12,6 млн клієнтів, що підтвердило статус найпопулярнішого інтернет-банкінгу в нашій країні. Це в свою чергу допомогло збільшити транзакції в онлайн на 27% порівняно з попереднім роком і зменшити операції у відділеннях і касі банку на 43-46%. Також, протягом даного періоду кількість віртуальних карток, які клієнти банку відкрити через «Приват24», зросла до 450 тисяч штук.

АТ КБ «ПриватБанк» в 2020 році також активно впроваджував інноваційні продукти: єдиний Приват24 для фізосіб і бізнесу; бухгалтерія для підприємців online в Приват24; SmartID - технологія швидкої онлайн-ідентифікації; відкриття рахунків підприємців онлайн; біометричні платіжні термінали FacePay24.

Проаналізувавши фінансово-господарський стан АТ КБ «ПриватБанк» за

2018-2020 роки, можна зробити висновок, що його фінансовий стан є доволі стабільним, не дивлячись на невизначеність і нестабільність фінансового ринку та коронакризу, яка чинить негативний вплив як на економічну діяльність країни так і на фінансовий ринок в цілому.

АТ КБ «ПриватБанк» має намір продовжити реалізацію стратегії зростання бізнесу з акцентом на розширенні роздрібного бізнесу та МСБ. Разом із тим прогнозування та уточнення планових значень цільових показників розвитку наразі опинилось у стані паузи через надзвичайні події, пов'язані з поширенням коронавірусу COVID-19, які мають вплив зокрема на макроекономічне середовище. Повернення до штатного режиму планування, в т. ч. стратегічного, очікується в міру стабілізації ситуації.

АТ КБ «ПриватБанк» планує сфокусуватися на кількох ключових напрямках, покликаних вирішити стратегічні напрями розвитку банківської установи на перспективу:

- продовжити реалізацію стратегії зростання бізнесу з акцентом на розширенні роздрібного бізнесу та ММСБ;
- продовжити подальшу централізацію процесів функціонування мережі банку, яка уможливорює економію коштів у частині операційних витрат;
- посилити подальший інноваціо-технологічний розвиток банку, спрямований на діджиталізацію та автоматизацію процесів обслуговування клієнтів;
- зменшити обсяги непрацюючих кредитів;
- збільшити масштаби та обсяги операцій з клієнтами, пов'язаними з одержанням комісійних доходів, оскільки саме вони є найбільш ефективними;
- продовжити зростання кредитного портфеля роздрібного бізнесу.

3 Напрями удосконалення управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку важливою основою ефективної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є формування достатнього обсягу залучених ресурсів для здійснення комерційної діяльності та отримання позитивного фінансового результату та покращення своєї конкурентоспроможності. Основним джерелом запозиченого капіталу даної банківської установи є кошти як фізичних, так і юридичних осіб. За таких умов, важливе значення відіграють обсяг, структура, види та ціна залучених ресурсів, від яких залежать можливості банківської установи підтримувати як свою ліквідність так і доходи у необхідному обсязі. Таким чином розробка та впровадження ефективної депозитної політики АТ КБ «ПриватБанк», дасть можливість досягнути оптимального поєднання взаємних інтересів як банківської установи, так і його клієнтів.

У 2018-2020 роках основним джерелом фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» були депозитні кошти фізичних та юридичних осіб. Проаналізуємо структуру фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 – Динаміка структури фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Статті пасиву	Питома вага, %			Зміна питомої ваги	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6
Зобов'язання					
Кошти отримані від НБУ	3,48	2,46	-	-1,02	-2,46
Кошти банків	0,07	0,06	-	-0,01	-0,06
Кошти клієнтів	79,76	73,67	80,00	-6,09	+6,33
Інші залучені кошти	0,12	0,09	0,09	-0,03	-
Відстрочені податкові зобов'язання	0,05	0,04	0,04	-0,01	-
Резерви під зобов'язання	0,85	0,75	2,76	-0,10	+2,01
Інші фінансові зобов'язання	3,72	4,36	2,22	+0,64	-2,14

Кінець таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
Інші зобов'язання	0,71	1,15	1,18	+0,44	+0,03
Субординований борг	0,08	0,06	0,06	-0,02	-
Усього зобов'язань	88,84	82,64	86,35	-6,20	+3,71
Власний капітал					
Статутний капітал	73,06	65,60	53,25	-7,46	-12,35
Емісійний різниці	0,01	0,01	0,01	-	-
Резервні та інші фонди банку	2,20	2,18	2,19	-0,02	+0,01
Резерви переоцінки	3,39	3,67	2,57	+0,28	-1,10
Непокритий збиток	-67,51	-54,10	-44,36	+13,41	+9,73
Власний капітал	11,16	17,36	13,65	+6,20	-3,71
Усього зобов'язання та власний капітал	100	100	100	-	-

Як видно з таблиці 3.1, основна частина фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» є залученою та утворюється за допомогою коштів юридичних і фізичних осіб. Тобто, депозитні кошти клієнтів займають найбільшу частку в залучених фінансових ресурсах АТ КБ «ПриватБанк», а саме: у 2018 році – 79,76%, у 2019 році – 73,67%, у 2020 році – 80%. Також необхідно зазначити, що зростання обсягу залучених фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» протягом аналізованого періоду відбувалося в основному за рахунок приросту депозитних коштів клієнтів, а не за рахунок міжбанківських кредитів, така тенденція є позитивною при формуванні фінансових ресурсів банківської установи.

Депозитна політика банку характеризується з позитивної сторони оскільки поступово збільшується частка депозитних коштів в загальній сумі залучених ресурсів, а це значить, що клієнти банку з кожним роком все більше довіряють свої заощадження саме даній банківській установі, а це веде до зростання прибутковості та рівня ліквідності банку.

У 2019 році порівняно з попереднім роком обсяг клієнтських депозитів АТ КБ «ПриватБанк» збільшився на 2803156 тис. грн або на 5,91%, у 2020 році порівняно з 2019 роком спостерігається досить значне зростання на 34041770 тис. грн або на 67,82% (таблиця 3.2).

За аналізований період депозитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» зростав як в цілому так і в розрізі клієнтів банку. Однак не дивлячись на

пандемію у 2019-2020 роках, під час якої на діяльність банку впливало дуже багато зовнішніх негативних факторів, кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ з кожним роком зростали: у 2019 році порівняно з 2018 роком на 5,91%, у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 67,82%, це говорить про те, що банк у 2020 році приділив досить велике значення щодо роботи з юридичними особами. Депозити фізичних осіб, так само зростали протягом 2018-2020 років. У 2019 порівняно з попереднім роком вони зросли на 2,86%, а у 2020 році порівняно з 2019 роком на 24,77%, це свідчить про ефективну депозитну політику яку проводив даний банк.

Таблиця 3.2 – Динаміка та склад коштів клієнтів в розрізі юридичних та фізичних осіб АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Показники	Сума, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темп зростання, %	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	47391950	50195106	84236876	+2803156	+34041770	105,91	167,82
Кошти фізичних осіб	177382150	181013289	225042942	+3631139	+44029653	102,05	124,32
Усього кошти клієнтів	224951854	231386432	309536166	+6434578	+78149734	102,86	133,77

Проаналізуємо структуру депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки в розрізі суб'єктів господарювання та фізичних осіб (таблиця 3.3). З таблиці 3.3 видно, що структура депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2018-2020 років була стабільною, тобто питома вага депозитів фізичних осіб в депозитному портфелі банку набагато більша ніж частка депозитів суб'єктів господарювання, а саме у 2018 році вона складала 78,85%, у 2019 році – 78,23%, у 2020 році – 72,70%. Це говорить про те, що спеціалізація банку направлена саме на роботу з фізичними особами.

Таблиця 3.3 - Структура депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Показник	Питома вага, %			Відхилення (+,-), п.п.	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019 до 2018	2020 до 2019
1. Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	21,07	21,69	27,21	+0,63	+5,52
2. Кошти фізичних осіб	78,85	78,23	72,70	-0,62	-5,53
Усього кошти клієнтів	100	100	100	-	-

Проаналізуємо депозитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки в розрізі їх строковості (таблиця 3.4).

Якість депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» виявляється насамперед у стабільності депозитних ресурсів. Тобто для банку є кращим коли в структурі депозитного портфеля частка строкових депозитів є більшою ніж депозитів до запитання. Співвідношення між строковими депозитами та на вимогу відображає ступінь стійкості фінансових ресурсів даного банку, а також дозволяє прогнозувати на майбутнє потребу в ліквідних коштах та на який термін варто давати кредити позичальникам. Таким чином, під час оцінювання ефективності депозитного портфеля банку важливим є аналіз співвідношення обсягів депозитів та кредитів за строками, сегментами та сумами.

З даних таблиці 3.4 можна зробити висновок, що в депозитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2020 років найбільшу частку займають саме депозити на вимогу, обсяг яких з кожним роком зростає: у 2019 році порівняно з 2018 роком їх сума зросла на 18383422 тис. грн, а у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 70585681 тис. грн. Строкові депозити у 2020 році порівняно з 2019 роком теж зросли але набагато повільніше. Необхідно зазначити, що депозити на вимогу є найбільш дешевими фінансовими ресурсами для АТ КБ «ПриватБанк», але і недостатньо стабільними, в той час як строкові депозити є більш дорогим, але і більш стабільним джерелом поповнення фінансових ресурсів банку.

Таблиця 3.4 – Динаміка коштів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки в розрізі їх строковості

Показники	Сума, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019 до 2018	2020 до 2019
1	2	3	4	5	6
Кошти клієнтів, в т.ч.	224951854	231386432	309536166	+6434578	+78149734
на вимогу	102834358	121217780	191803461	+18383422	+70585681
строкові	122117496	110168652	117732705	-11948844	+7564053
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ, в т.ч.	47391950	50195106	84236876	+2803156	+34041770
на вимогу	35956828	39550501	69333049	+3593673	+29782548
строкові	11435122	10644605	14903827	-790517	+4259222
Кошти фізичних осіб, в т.ч.	177382150	181013289	225042942	+3631139	+44029653
на вимогу	66877530	81667279	122470412	+14789749	+40803133
строкові	110504620	99346010	102572530	-11158610	+3226520

Також необхідно зазначити, що серед коштів суб'єктів господарювання в АТ КБ «ПриватБанк» найбільшу частку займають саме депозити на вимогу, оскільки вони є більш ліквідними порівняно зі строковими депозитами, а це дуже важливо для підприємств в нестійкій ситуації розвитку вітчизняної економіки. У 2019 році порівняно з попереднім роком кошти на вимогу юридичних осіб зросли на 3593673 тис. грн, а у 2020 році порівняно з попереднім роком вони зросли аж на 728,74%. Але необхідно також зазначити, що у 2020 році строкові депозити суб'єктів господарювання також зросли на 4259222 тис. грн.

По депозитам фізичних осіб ситуація нестабільна, оскільки протягом 2018-2019 років найбільшу частку депозитного портфеля склали саме строкові депозити, але у 2020 році сума депозитів на вимогу перевищила строкові депозити на 19897882 тис. грн. Карантинні обмеження зумовили призвели до того, що населення частково перерахувало кошти зі строкових депозитів на карткові та ощадні рахунки. Фізичні особи через невизначеність подальшого розвитку подій на фінансовому ринку прагнули мати вільні гроші на випадок непередбачуваних витрат і як наслідок, питома вага гривневих коштів на вимогу за рік зросла у загальному депозитному портфелі.

Проаналізуємо депозитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки в розрізі валют (таблиця 3.5). Проаналізувавши структуру коштів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» можемо зробити висновок, що протягом аналізованого періоду як юридичні особи так і фізичні особи надавали перевагу саме депозитам в національній валюті. Їх частка в загальній сумі депозитного портфеля дорівнювала: у 2018 році – 61,61%, у 2019 році – 68,19%, у 2020 році – 70,27%. Це насамперед пояснюється тим, що відсотки по депозитах в національній валюті є набагато вищими ніж в іноземній валюті.

Таблиця 3.5 – Структура коштів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки в розрізі валют

Показники	2018 рік	Питома вага, %	2019 рік	Питома вага, %	2020 рік	Питома вага, %
Усього кошти клієнтів	224951854	100,00	231386432	100,00	309536166	100,00
в національній валюті	138602686	61,61	157703505	68,16	217513913	70,27
в іноземній валюті	86349168	38,39	73682927	31,84	92022253	29,73
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ, в тому числі	47391950	100,00	50195106	100,00	84236876	100,00
в національній валюті	33050916	69,74	35935201	71,59	60195571	71,46
в іноземній валюті	14341034	30,26	14259905	28,41	24041305	28,54
Кошти фізичних осіб, в тому числі	177382150	100,00	181013289	100,00	225042942	100,00
в національній валюті	105551770	59,51	121766556	67,27	157318342	69,91
в іноземній валюті	71830380	40,49	59246733	32,73	67724600	30,09

Така ж сама ситуація спостерігається і з депозитним портфелем фізичних осіб, а саме, те що депозити в національній валюті перевищують суму депозитів в іноземній валюті протягом всього аналізованого періоду. Їх частка в загальній сумі депозитів фізичних осіб дорівнює: у 2018 році – 59,51%, у 2019 році – 67,27%, у 2020 році – 30,09%.

Заключний етап аналізу депозитного портфеля передбачає розрахунок коефіцієнтів, використання яких дає можливість здійснити всебічний аналіз ефективності використання депозитних ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-

2020 роки (таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 – Динаміка показників ефективності використання депозитних ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+, -)		Формула
	2018	2019	2020	2019 до 2018	2020 до 2019	
	1	2	3	4	5	
Коефіцієнт депозитної бази	89,77	89,91	92,64	+0,14	+2,73	$K_{дб} = \frac{Д}{ЗК} 100\% - 100$ Д- депозитні кошти клієнтів; ЗК – залучені кошти банку
Коефіцієнт поточної депозитної бази	41,04	46,70	57,41	+5,66	+10,71	$K_{пд} = \frac{Дп}{ЗК} 100\%$, де Дп – поточні депозити
Коефіцієнт строкової депозитної бази	48,73	42,44	35,24	-6,29	-7,20	$K_{сд} = \frac{Дс}{ЗК} 100\%$, де Дс – строкові депозити
Коефіцієнт співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб	374,29	360,62	267,15	-13,67	-93,46	$K_c = \frac{Дф}{Дю} 100\%$, Дф – депозити фізичних осіб, Дю – депозити юридичних осіб
Коефіцієнт використання депозитних коштів	432,43	379,11	544,91	-53,32	+165,79	$K_z = \frac{Д}{К} 100\%$, К – кредити.

Аналізуючи дані коефіцієнту депозитної бази, можна зробити висновок, що частка депозитів у загальному обсязі залучених фінансових ресурсах протягом аналізованого періоду постійно зростала, так у 2019 році порівняно з 2018 роком на 0,14 п.п., у 2020 році порівняно з попереднім роком на 2,73 п.п. Це в свою чергу підтверджує те, що АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2018-2020 років проводить досить ефективну депозитну політику.

Результати розрахунку коефіцієнту поточної депозитної бази показують, скільки гривень поточних депозитів припадає на 1 гривню залучених коштів банку. Таким чином, протягом всього періоду даний коефіцієнт постійно зростає: у 2019 році він дорівнював – 41,04%, у 2018 році – 46,7%, у 2020 році – 57,41%, це говорить про те, що поточних депозитів стає все більше в загальній сумі залучених коштів банку. Але необхідно зазначити, що у 2018 році це в

основному відбувається переважно за рахунок коштів юридичних осіб, але протягом 2019 та 2020 років депозити на вимогу фізичних осіб поступово зростали і в 2020 році вони перевищили строкові депозити.

Коефіцієнт строкової депозитної бази показує, скільки гривень строкових депозитних коштів припадає на 1 гривню залучених фінансових ресурсів. Вважається, що чим більший цей показник тим краще для банку, оскільки кошти даних депозитів банк може розміщувати в довгострокові активи. Однак на сьогоднішній день, коли постійно ставки по депозитах зменшуються, банки не зацікавлені у великих обсягах набирати довгострокові депозити, оскільки сподіваються, що ставки по депозитах ще будуть знижуватися. Тому результати аналізу даного коефіцієнта показують, що його значення протягом всього аналізованого періоду поступово знижуються, а саме у 2019 році порівняно з 2018 роком знизився на 6,29 п.п, у 2020 році порівняно з 2019 роком на – 7,2 п.п. Зниження даного показника у АТ КБ «ПриватБанк» відбувається за рахунок зменшення обсягу строкових депозитів як у юридичних осіб, так і у фізичних осіб.

Коефіцієнт співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб показує, що протягом всього аналізованого періоду частка депозитів фізичних осіб порівняно з депозитами юридичних осіб зменшилась, так у 2018 році він дорівнював 374,29%, у 2019 році – 360,62%, а у 2020 році він вже дорівнював 267,15%, це підтверджує той факт, що сума депозитів юридичних осіб поступово збільшується і це здійснюється в основному за рахунок більш активної роботи з МСБ.

Коефіцієнт використання депозитів, є досить важливим при аналізі ефективності депозитних ресурсів, оскільки для ліквідності банку має велике значення оптимальне співвідношення кредитів та депозитів за сегментами, строками й сумами. Даний коефіцієнт характеризує, який відсоток від загального обсягу депозитів розміщений у кредитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк». Коефіцієнт використання депозитів протягом аналізованого періоду постійно має високі значення, однак у 2019 році порівняно з 2018 роком він знизився на 53,32 п.п., у 2020 році порівняно з 2019 роком він суттєво збільшився на 165,79

п.п. а це значить, що частка депозитів у кредитному портфелі з кожним роком збільшується, а це є позитивним явищем для банківської установи, оскільки кредитні операції є найбільш прибутковими. Тобто депозитні кошти АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2018-2020 років використовувалися досить ефективно.

Таким чином, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» проводить досить ефективну депозитну політику, а це говорить про те, що банківська установа залучає достатньо фінансових ресурсів як фізичних, так і юридичних осіб, для того щоб далі їх розмістити у ліквідні активи і отримати запланований позитивний фінансовий результат. Тому АТ КБ «ПриватБанк» особливої уваги приділяє формуванню ефективної депозитної політики, за якої досягається оптимальне поєднання взаємних інтересів як банку, так і його клієнтів.

Якщо проаналізувати склад депозитного портфеля фізичних осіб АТ КБ «ПриватБанк», то можна зробити висновок, що у 2021 році клієнтам пропонуються тільки чотири депозити, це «Стандарт», «Джуніор», «Приват-вклад» та «Скарбничка» (таблиця 3.7).

Таблиця 3.7 – Основні умови депозитів фізичних осіб АТ КБ «ПриватБанк» на 01.12.2021 року

Назва депозиту	Строк, міс.	Ставки (% річних) за депозитами					
		гривня		долар	євро		
		з можливістю дострокового закриття	без можливості дострокового закриття	з можливістю дострокового закриття	без можливості дострокового закриття	з можливістю дострокового закриття	без можливості дострокового закриття
1	2	3	4	5	6	7	8
«Стандарт» найкраща ставка за вкладами %-щомісячно на картку або капіталізація	18 та 24	-	6,5	-	-	-	-
	9 - 12	5,5	7	0,01	0,01	0,01	0,01
	6 - 8	5	6,5	0,01	0,01	0,01	0,01
	3 - 5	4	5,5	0,01	0,01	0,01	0,01
	1 та 2	3,5	-	0,01	-	-	-

Кінець таблиці 3.7

1	2	3	4	5	6	7	8
«Джуніор» накопичення на користь дитини % - в кінці строку капіталізація	12	6,5	-	0,01	-	0,01	-
«Приват- вклад» зняття всієї суми або частини вкладу без комісії та зниження ставки % - щомісяч-но на картку	12	3,5	-	0,01	-	0,01	-
Послуга «Скарбничка» можливість автоматично накопичувати % - в кінці строку капіталізація	12	6,5	-	-	-	-	-
Загальні умови для всіх депозитів							
<p>Мінімальна сума для оформлення вкладу – 2 грн, 2 долю, 2 євро, максимальна сума не обмежена. При цьому вклад від 50000 доларів (в еквіваленті) можна тільки у варіанті депозиту «Стандарт» без можливості дострокового розірвання та «Приват-вклад».</p> <p>Усі депозити, що наведено в таблиці, є можливість поповнити. Максимальна сума поповнення протягом календарного місяця: для вкладів «Стандарт» та «Джуніор» не повинна перевищувати початкову суму і складати не більше 50000 гривень, 3000 доларів, 3000 євро; для послуги «Скарбничка» становить 5000 гривень; «Приват-вклад» - без обмежень.</p> <p>Усі депозити, що наведені у таблиці, продовжують автоматично.</p> <p>Ставка «До запитання» у грн, дол., євро становить 0,1%</p>							

Необхідно зазначити, що управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» має важливе значення в системі фінансового менеджменту даного банку, оскільки обсяг депозитних ресурсів є основним джерелом для здійснення активних операцій банку та показує наскільки населення довіряє банку.

На основі досліджень наукових розробок у сфері організації системи управління депозитними ресурсами банку, а також враховуючи особливості депозитного менеджменту АТ КБ «ПриватБанк», в даній дипломній роботі запропонований підхід до комплексного управління депозитною діяльністю даного банку на основі удосконалення формування функціональної моделі, яка забезпечує взаємодію всіх інструментів управління депозитними ресурсами банку (рисунок 3.1).

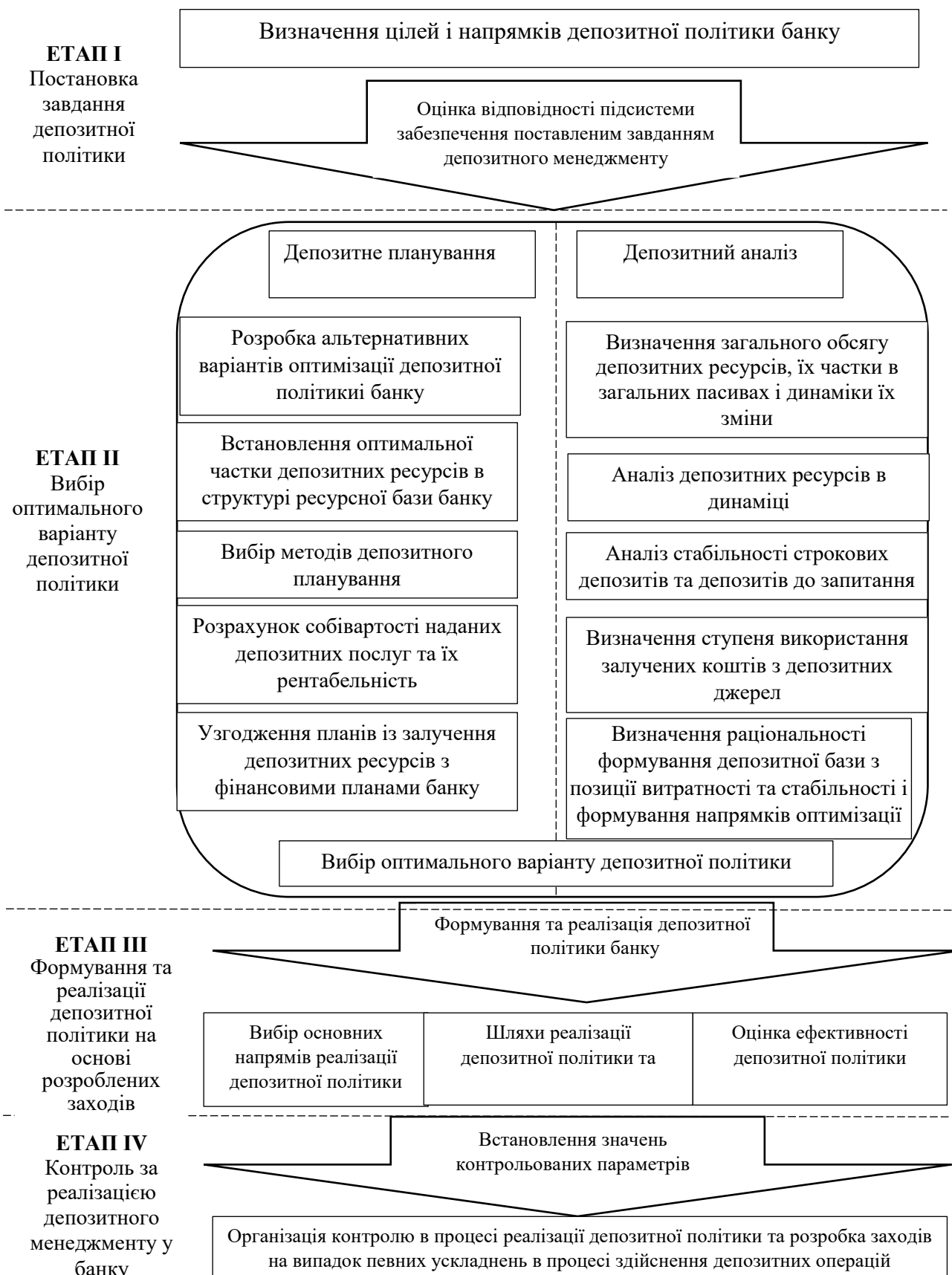

Рисунок 3.1 – Функціональна модель управління депозитними ресурсами
АТ КБ «ПриватБанк»

Запропонована функціональна модель управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» охоплює всі заходи управління залученими ресурсами, починаючи від формулювання основної мети та завдань і закінчуючи оцінкою ефективності депозитної політики та організацією контролю за її виконанням. Вона передбачає використання таких інструментів, як планування, аналіз, контроль та оцінка ефективності прийнятих управлінських рішень щодо формування оптимального обсягу депозитної бази та зниження депозитних ризиків банку.

В межах запропонованої нами функціональної моделі управління депозитними ресурсами заходи управління умовно можна поділити на чотири етапи.

Перший етап моделі це постановка завдань управління депозитними ресурсами у банку.

Як і управління будь-яким процесом, управління депозитними ресурсами підпорядковується загальним вимогам діяльності банківської установи, тобто поєднанню ліквідності, доходності та ризику. Основними критеріями розробки депозитної політики, на першому етапі моделі, є правильне формулювання мети та завдань для її реалізації (таблиця 3.8).

Таблиця 3.8 – Мета та завдання управління депозитними ресурсами банку в залежності від основних елементів процесу управління діяльністю АТ КБ «ПриватБанк»

Елементи	Мета	Завдання
1	2	3
Стратегія банківської установи щодо розроблення основних напрямів депозитного процесу	Досягнення довгострокових цілей банківської установи щодо зростання клієнтської бази та збільшення конкурентоспроможності за рахунок надання клієнтам якісних та новітніх інноваційних банківських послуг таким чином і в такому обсязі, які відповідають високим професійним стандартам та забезпечують відповідний прибуток банку.	– забезпечення в процесі проведення депозитних операцій, отримання банківського позитивного фінансового результату або створення умов для отримання прибутку в майбутньому; – завоювання конкурентних позицій на певних сегментах фінансового ринку.

Кінець таблиці 3.8

1	2	3
Тактика банку з організації формування депозитної бази	Залучення якомога більшої кількості грошових коштів як від фізичних, так і юридичних осіб за найменшою ціною за умови забезпечення ліквідності банку	<ul style="list-style-type: none"> – проведення гнучкої процентної політики щодо депозитних операцій; – підтримання необхідного рівня банківської ліквідності; – мінімізація вільних коштів на депозитних та поточних рахунках; – забезпечення диверсифікації суб'єктів депозитних операцій; – підвищення якості та культури обслуговування клієнтів; – розширення спектра депозитних операцій, їх диверсифікація за валютою, термінами, сумами тощо; – підвищення ефективності управління персоналом який задіяний в надані депозитних послуг.
Контроль за реалізацією депозитної політики	Задоволення потреб клієнтів банківської установи шляхом забезпечення якісного рівня обслуговування на високому професійному рівні	<ul style="list-style-type: none"> – контроль за якістю надання депозитних послуг щодо швидкості, мобільності, зручності, можливості надання додаткових супроводжувальних послуг, а також культури обслуговування клієнтів; – контроль за економічною ефективністю депозитної політики, а також оцінювання ресурсної бази, а саме обсягу, структури та основних тенденцій у розвитку складових частин.

Джерело: систематизовано автором на основі [27; 37]

Після того, як визначені мета та завдання депозитної політики обов'язково необхідно оцінити обсяг наявних інформаційних та трудових ресурсів, а також технічне забезпечення банківської установи з точки зору відповідності поставленим завданням та потребам управління залученими ресурсами банку. Для цього здійснюється збір, систематизація та аналіз необхідних даних для того щоб сформувати інформаційну базу управління депозитними ресурсами, а також при необхідності провести зміни та коригування в складі інформаційно-технічного і кадрового забезпечення. Але якщо під час аналізу інформаційної бази виявляється неможливість здійснення змін внаслідок обмежених ресурсів банківської установи, то необхідно здійснити коригування завдань управління депозитними ресурсами відповідно до наявного забезпечення банківської установи.

Другий етап запропонованої моделі це вибір оптимального варіанту депозитної політики. Основним завданням даного етапу це вибір оптимального варіанту депозитної політики банківської установи з врахуванням стану зовнішнього середовища в якому працює банк та завдань які він поставив перед собою щодо ефективного формування депозитної бази. Для цього у банку необхідно здійснити депозитний аналіз та планування з метою виявлення потенціалу депозитної діяльності банку щоб вибрати оптимального варіанту депозитної політики.

При виборі оптимального варіанту депозитної політики важливе місце відводиться аналізу динаміки, структури, складу залучених ресурсів та в цілому пасивних операцій банку. Здійснення депозитного аналізу необхідно проводити для виявлення впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на обсяг та структуру фінансових ресурсів. За допомогою результатів депозитного аналізу, банківські установи можуть оперативнo приймати управлінські рішення щодо коригування депозитної політики, яку вони проводять. Успіх депозитної політики залежить від якості та реалістичності розроблених планів і міри їх реалізації, які розробляються на етапі формування депозитної політики.

Одним із основних етапів депозитного аналізу є аналіз обсягу і структури ресурсної бази банківської установи. Це дає можливість, володіти інформацією про динаміку пасивів балансу та співвідношення власного капіталу та залученого. При цьому виявляються фактори підвищення рівня депозитного ризику для банку, а також визначаються фактори, які впливають на структуру депозитних ресурсів банку їх ціну та строковість. За результатами депозитного аналізу розробляється декілька альтернативних варіантів депозитної політики банківської установи, а оптимальний буде вибиратися в залежності від стану зовнішнього середовища в якому безпосередньо буде працювати банк. Обов'язково при розрахунках варіанту депозитної політики враховують відповідність термінів залучення депозитних ресурсів до термінів надання кредитів банківською установою.

Керівництво банку повинно бути завжди готовим до швидкого

коригування існуючої депозитної політики або переходу до наступного альтернативного варіанту у зв'язку зі змінами на фінансовому ринку або з врахуванням переваг конкурентів. На основі розрахунків оптимізаційної моделі з декількох розроблених альтернативних варіантів депозитної політики вибирається оптимальний для банківської установи. Оскільки оптимальний варіант депозитної політики банку встановлюється в умовах мінімізації чи максимізації, то портфельна задача полягає у мінімізації витрат при встановленому рівні ризику чи мінімізації ризику портфеля при певному рівні витрат.

Для досягнення цілей оптимізації депозитного портфеля банківської установи повинні бути розроблені й постійно вирішуватись менеджерами банківської установи наступні завдання: здійснення диверсифікації портфеля залучених депозитних ресурсів з врахуванням економічних нормативів, внутрішньобанківських лімітів та регіональних особливостей зовнішнього середовища де працює банк; кількісне визначення потреби у ліквідних засобах в поточному періоді і в прогнозованій перспективі; визначення рівня та меж допустимого ризику при залученні депозитних ресурсів банку; визначення джерел одержання депозитів як від фізичних осіб, так і від юридичних осіб із найменшими витратами.

Керівництвом банку для обраного варіанту депозитної політики вибираються оптимізаційні методи депозитного планування, що в свою чергу впливають на формування обсягу та структури депозитної бази. Застосовуючи розрахункові методи депозитного планування для обраного варіанта депозитної діяльності банку, виконуються розрахунки необхідної депозитної бази, складається відповідний графік.

Також обов'язковою умовою при виборі оптимальної депозитної політики є врахування результатів оцінки та аналізу депозитних ризиків банку у разі реалізації обраного варіанта депозитної діяльності банківської установи.

Третій етап передбачає безпосередньо формування та реалізацію депозитної політики на основі розроблених заходів, що використовують певний набір інструментів для залучення депозитних ресурсів.

Відповідно до обраного альтернативного варіанту депозитної політики розробляється процес формування депозитної політики банку. Процес формування депозитної політики банківської установи здійснюється послідовно, тобто кожен із етапів є логічним продовженням попереднього (рисунок Б.1, додаток Б).

Банк повинен ретельно контролювати виконання послідовності етапів процесу формування депозитного портфеля банку з метою уникнення або зменшення ризиків, оцінювати ефективність від впровадження даної оптимальної моделі депозитної політики та своєчасно приймати рішення про зміну певних дій унаслідок її неефективності.

Також, більш детально розглянемо основні етапи реалізації депозитної політики АТ КБ «ПриватБанк» (рисунок 3.2).

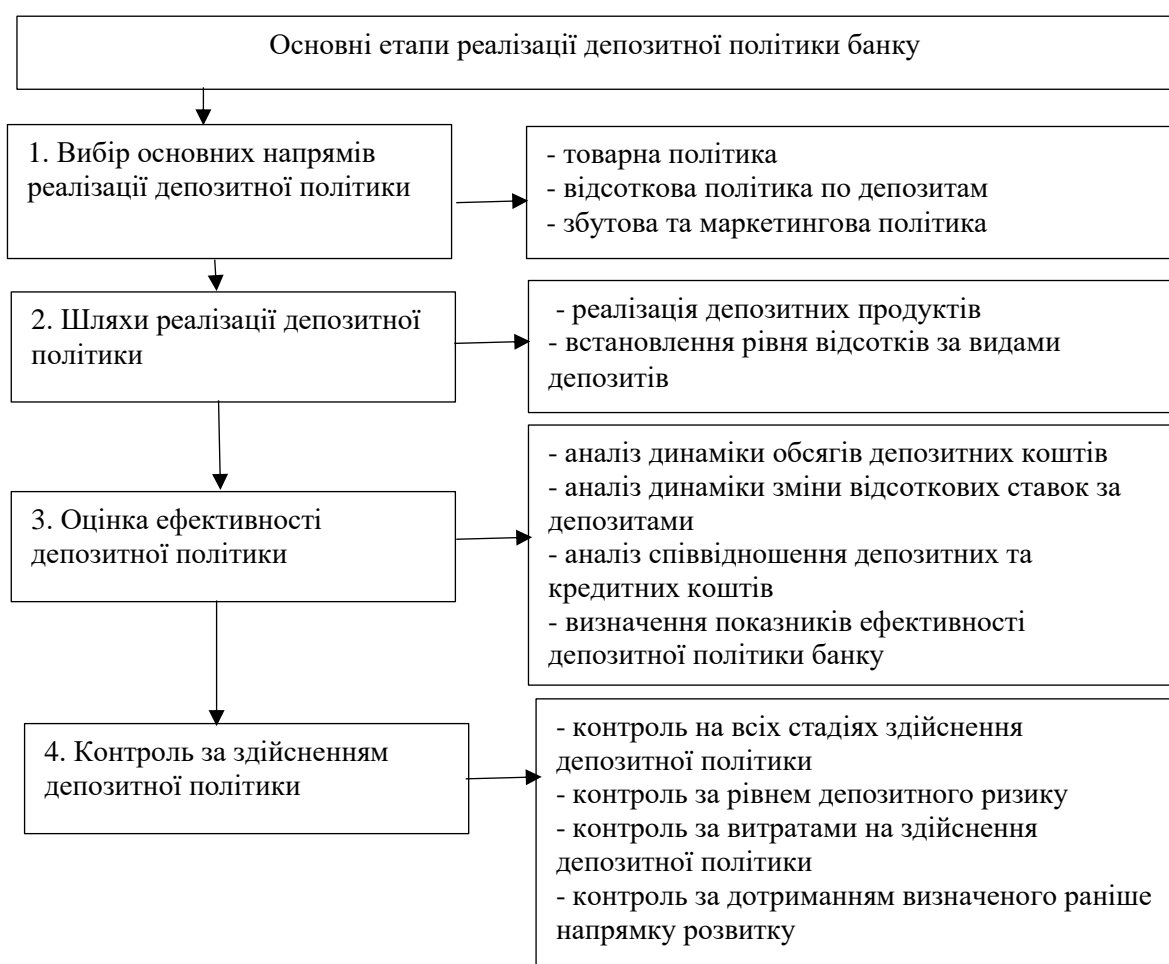

Рисунок 3.2 - Основні етапи реалізації депозитної політики АТ КБ «ПриватБанк»

Під час реалізації депозитної політики заслуговує на увагу один із її основних елементів, такий як управління депозитними ризиками банку, який за сучасною нормативною класифікацією депозитних операцій найбільше генерується під час відкриття депозитів до запитання. Це насамперед пов'язано з тим, що клієнт банку який відкрив в ньому депозит до запитання, має право у будь-який час зняти кошти для власних потреб, що зумовлює потребу банківської установи мати завжди високоліквідні активи. Тобто, депозитні ризики трансформації в банківських установах зводяться до неспівпадання депозитних та кредитних коштів за термінами.

Також, процентні депозитні ризики банківських установ, можуть бути пов'язані з несприятливими ситуаціями на фінансовому ринку, що призводять до подорожчання депозитних ресурсів. Існує декілька різновидів цього виду ризику залежно від зміни процентних ставок, це процентні депозитні ризики банківської установи, що пов'язані з неадекватною ціновою політикою в частині вибору типу процентів за залученими та розміщеними ресурсами; процентні депозитні ризики банківської установи, що пов'язані з неефективною ціновою політикою залучення та розміщення депозитних ресурсів.

Четвертий етап запропонованої моделі це контроль за реалізацією депозитного менеджменту у банківській установі. Депозитний контроль в рамках запропонованої моделі управління депозитними ресурсами розглядається як послідовність відповідних дій, які направлені на забезпечення відповідності одержаних результатів встановленим завданням. В даному етапі відображається контрольна функція депозитного менеджменту банківської установи, яка реалізується у напрямку коригування процесів залучення депозитних ресурсів в межах інших інструментів депозитного менеджменту. Вона проявляється у здійсненні постійного і своєчасного контролю за відповідністю реальних параметрів депозитної бази до запланованих показників чи утримання відхилень контрольованих параметрів від нормативних в допустимих межах, які встановлені центральним банком або самою банківською установою.

В процесі контролю за виконанням основних завдань депозитної політики варто приділяти увагу таким питанням:

- перевірка звітності щодо депозитних операцій, її достовірності, в тому

числі тієї, яка подається до Національного банку України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, сплати внесків;

- аналіз та перевірка внутрішньої нормативної бази банківської установи;
- перевірка депозитних справ і угод, на відповідність їх внутрішнім вимогам банку;
- визначення обґрунтованих потреб в депозитних коштах, які залучаються банком, та відповідність їх робочим активам.

Отже, функціональна модель управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» буде забезпечувати взаємодію всіх інструментів депозитного менеджменту банку та сприяє підвищенню ефективності його діяльності. Запропонована нами функціональна модель управління депозитними ресурсами банку базується на комплексному підході управління та охоплює заходи управління депозитними ресурсами банку, починаючи від формування мети, завдань та закінчуючи реалізацією обраного варіанту депозитної політики банку, і передбачає використання таких інструментів як депозитний аналіз, депозитне планування та депозитний контроль в процесі прийняття управлінських рішень, щодо залучення депозитних ресурсів банку.

На сьогодні обсяг готівки на руках у населення є досить значним, і якщо АТ КБ «ПриватБанк», зможе запропонувати індивідуальним вкладникам більший комплекс високоякісних депозитних операцій, то отримає у своє розпорядження значні суми додаткових ресурсів. Розвиток більш якісних і новітніх депозитних операцій вимагає від банку нових підходів до встановлення форм депозитних рахунків, впровадження нової техніки та інтернет-технологій для обслуговування своїх клієнтів на новому рівні з врахуванням діджиталізації. Тому саме комплексний підхід до управління депозитними ресурсами дозволить повніше задовольнити потреби клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» у різноманітних послугах які пов'язані з депозитною діяльністю, поліпшити якість обслуговування, підвищити зацікавленість фізичних осіб у розміщенні своїх коштів на поточних рахунках в банківській установі та таким чином залучити нових вкладників..

Висновки

Банки є комерційними установами, то для них важливе значення мають саме операції з акумулювання ресурсів та їх розміщення на найбільш вигідних умовах, які приносили б максимальні прибутки з мінімальними витратами. Від своєчасності і обсягів операцій з акумулювання коштів залежить розмір загальної суми банківських ресурсів та масштаб діяльності банківських установ. Узагальнення інформації щодо акумулювання банківськими установами вільних грошових коштів, дозволяє стверджувати, що саме депозитні ресурси займають найбільшу частку серед залучених коштів, однак динаміка зміни обсягу депозитного портфеля у банківських установах є нестійкою. В сучасних умовах, як наслідок, виникла гостра необхідність поглиблення теоретико-методичних положень щодо управління депозитними ресурсами банків.

З точки зору формування об'єктного поля депозитного менеджменту поняття «депозитні ресурси банку» визначено як агреговані за видовими ознаками сукупності індивідуальних потоків грошових коштів фізичних та юридичних осіб, залучених банком на договірній основі на визначений термін або без зазначення такого терміну (на власних умовах та на власний ризик), які підлягають виплаті власникам з процентом, і які забезпечують банку необхідний обсяг коштів для здійснення активних операцій з метою отримання прибутку та виконання банком нормативних вимог відповідно до законодавства.

В роботі була запропонована багаторівнева класифікація депозитних ресурсів. На основі базової (класичної) структуризації, відповідно до потреб фінансового менеджменту, запропонована поглиблена їх класифікація за: кількісними критеріями; критеріями, що визначають особливості технології управління ними. Що в свою чергу дозволить запропоновані ознаки депозитних ресурсів використовувати в системі управління депозитним портфелем банку і на основі цього спростити прийняття ефективних управлінських рішень.

У дипломній роботі досліджено і вирішено важливе науково-практичне

завдання щодо критичного аналізу та вдосконалення підходів щодо систематизації факторів які впливають на формування депозитних ресурсів банківської установи. Запропонована класифікація факторів дозволить розробити ефективну депозитну політику, з врахуванням саме розширеного переліку внутрішніх та зовнішніх факторів які впливають на формування і використання депозитних ресурсів банківської установи. Таким чином, наскільки швидко та своєчасно банківські установи будуть реагувати на вплив вищеперерахованих факторів, тим ефективніше буде управління депозитним портфелем банку, а це в свою чергу позитивно вплине на фінансовий результат діяльності банку.

Управління депозитними ресурсами банку – це сукупність тактичних та стратегічних заходів, які проводить банківська установа з метою залучення тимчасово вільних грошових коштів фізичних та юридичних осіб та утворення на цій основі кредитних ресурсів. А також це досить складний процес, ефективне здійснення якого вимагає від керівництва банку, відповідного організаційного та інформаційного забезпечення.

Запропонована систематизація принципів управління депозитними ресурсами банку, яка на відміну від існуючих доповнена принципами: оперативності, забезпечення ліквідності, ієрархічності та узгодженості, що дозволить розширити сутність депозитної політики банківської установи та можливість сформуванню банку як стратегічні, так і тактичні напрями в організації депозитного процесу, забезпечуючи ефективність та оптимізацію управління депозитними ресурсами.

Сучасний стан розвитку економіки України спричиняє необхідність динамічного розвитку вітчизняного фінансового ринку, і безпосередньо депозитного ринку як фінансової площини акумульованих залучених ресурсів. Вирішальне значення у розбудові ефективної економіки країни та розвитку банківського кредитування належить саме депозитним ресурсам залученим банківськими установами. 2018-2020 роки були не найкращими для розвитку економіки України, але досить сприятливими для формування ресурсної бази

банківських установ та її здешевлення.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що основними трендами на депозитному ринку у 2018-2020 роках є зростання частки депозитів до запитання та збільшення частки депозитів в національній валюті. Це можна пояснити відновленням довіри до вітчизняної банківської системи та постійним зниженням прибутковості депозитних продуктів. Також, відносно стабільна валютна позиція гривні призвела до стабільного зростання частки депозитів у національній валюті, по яких традиційно вищі відсоткові ставки. Беззаперечний вплив також мала тенденція останніх років до зниження банками відсоткових ставок на депозити як в національній так і в іноземній валютах.

Сьогодні АТ КБ «ПриватБанк» є універсальним банком, який обіймає вищі рядки у фінансових рейтингах в Україні та надає послуги міжнародного рівня. Підсумовуючи аналіз фінансово-господарської діяльності можна зробити висновок, що результати діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2020 роки під впливом негативних наслідків від коронакризи на вітчизняному фінансовому ринку та світу є доволі стабільними. Протягом всього часу існування АТ КБ «ПриватБанк» приділяє значну увагу сфері досліджень та впроваджень інноваційних технологій, а саме зусилля спрямовані на розробку нових банківських продуктів та підвищення доступності сервісів для клієнтів банку. Тому, АТ КБ «ПриватБанк» визнаний найкращим вітчизняним цифровим банком 2020 року.

АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2018-2020 років, володіє достатнім обсягом власних та залучених коштів, за рахунок яких він здійснює активні операції, тобто здійснює ефективне розміщення й використання власних та залучених коштів для одержання позитивного фінансового результату при раціональному розподілі ризиків за окремими видами операцій та підтриманні ліквідності банку. Таким чином, склад та структура активів та пасивів АТ КБ «ПриватБанк» відповідає основним принципам і напрямкам розвитку банківської установи.

Протягом 2018-2020 років не дивлячись на нестійкий фінансовий стан в фінансового ринку та проблеми які викликані коронакризою, АТ КБ

«ПриватБанк» працював з позитивним фінансовим результатом, а саме у 2018 році – 12798275 тис. грн, у 2019 році – 32609220 тис. грн, у 2020 році – 24302225 тис. грн.

Для підвищення загальної ефективності фінансової діяльності АТ КБ «ПриватБанк» необхідно провести наступні заходи: збільшити обсяги операцій з клієнтами, пов'язаними з одержанням комісійних доходів, оскільки саме вони є найбільш ефективними; знизити розмір адміністративних витрат; збільшити кредитний портфель як фізичних, так і юридичних осіб.

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку важливою основою ефективної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є формування достатнього обсягу залучених ресурсів для здійснення комерційної діяльності та отримання позитивного фінансового результату та покращення своєї конкурентоспроможності.

У 2018-2020 роках основним джерелом фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» були депозитні кошти фізичних та юридичних осіб. Депозитна політика банку характеризується з позитивної сторони оскільки поступово збільшується частка депозитних коштів в загальній сумі залучених ресурсів, а це значить, що клієнти банку з кожним роком все більше довіряють свої заощадження саме даній банківській установі, а це веде до зростання прибутковості та рівня ліквідності банку.

Необхідно зазначити, що управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» має важливе значення в системі фінансового менеджменту даного банку, оскільки обсяг депозитних ресурсів є основним джерелом для здійснення активних операцій банку та показує наскільки населення довіряє банку.

Особливостями управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» у 2019-2020 роках були:

– за аналізований період депозитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» зростав як в цілому так і в розрізі клієнтів банку, не дивлячись на пандемію, під час якої на діяльність банку впливало дуже багато зовнішніх негативних факторів;

– структура депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2018-2020 років була стабільною, тобто питома вага депозитів фізичних осіб в депозитному портфелі банку набагато більша ніж частка депозитів суб'єктів господарювання, а саме у 2018 році вона складала 78,85%, у 2019 році – 78,23%, у 2020 році – 72,70%. Це говорить про те, що спеціалізація банку направлена саме на роботу з фізичними особами;

– в депозитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2020 років в найбільшу частку займають саме депозити на вимогу, обсяг яких з кожним роком зростає: у 2019 році порівняно з 2018 роком їх сума зросла на 18383422 тис. грн, а у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 70585681 тис. грн. Строкові депозити зросли але набагато повільніше. Серед коштів суб'єктів господарювання найбільшу частку займають саме депозити на вимогу, оскільки вони є більш ліквідними порівняно зі строковими депозитами, а це дуже важливо для підприємств в нестійкій ситуації розвитку вітчизняної економіки. Фізичні особи через невизначеність подальшого розвитку подій на фінансовому ринку прагнули мати вільні гроші на випадок непередбачуваних витрат і як наслідок, питома вага гривневих коштів на вимогу за рік зросла у загальному депозитному портфелі;

– що протягом аналізованого періоду як юридичні особи так і фізичні особи надавали перевагу саме депозитам в національній валюті. Це насамперед пояснюється тим, що відсотки по депозитах в національній валюті є набагато вищими ніж в іноземній валюті;

Таким чином, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» проводить досить ефективну депозитну політику, а це говорить про те, що банківська установа залучає достатньо фінансових ресурсів як фізичних, так і юридичних осіб, для того щоб далі їх розмістити у ліквідні активи і отримати запланований позитивний фінансовий результат. Тому АТ КБ «ПриватБанк» особливої уваги приділяє формуванню ефективної депозитної політики, за якої досягається оптимальне поєднання взаємних інтересів як банку, так і його клієнтів.

На основі досліджень наукових розробок у сфері організації системи управління депозитними ресурсами банку, а також враховуючи особливості депозитного менеджменту АТ КБ «ПриватБанк», в даній дипломній роботі запропонований підхід до комплексного управління депозитною діяльністю даного банку на основі удосконалення формування функціональної моделі, яка забезпечує взаємодію всіх інструментів управління депозитними ресурсами банку.

Запропонована функціональна модель управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» охоплює всі заходи управління залученими ресурсами, починаючи від формулювання основної мети та завдань і закінчуючи оцінкою ефективності депозитної політики та організацією контролю за її виконанням. Вона передбачає використання таких інструментів, як планування, аналіз, контроль та оцінку ефективності прийнятих управлінських рішень щодо формування оптимального обсягу депозитної бази та зниження депозитних ризиків банку.

Отже, функціональна модель управління депозитними ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» буде забезпечувати взаємодію всіх інструментів депозитного менеджменту банку та сприяє підвищенню ефективності його діяльності.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України, від 16.01.2003 №435-IV. [Електронний ресурс] : [прийнято Верх. Радою 16.01.2003 р., № 435–IV]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Про національний банк України [Електронний ресурс] : закон України № 679–14 ред. від 20.05.1999 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
3. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного Банку України від 03.12.2003 №516. Дата оновлення 14.10.2020. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>
4. Бартош О.М. Депозити фізичних осіб: проблеми сьогодення / О.М. Бартош [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2017. – №5. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5599>.
5. Білик О. І. Основні принципи формування заощаджень України / О. І. Білик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/863/3/2004_05.pdf.
6. Борисенко І.І. Логістичний підхід до управління фінансовими ресурсами банку: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / І.І. Борисенко; Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми, 2010. – 19 с.
7. Бухадурова М. Н. Депозитная политика коммерческих банков во взаимоотношениях с населением [Текст] : автореф. канд. экон. наук : 08.00.10 / М. Н. Бухадурова. – Москва : Финансовый ун-т при Правительстве РФ, Гос. ун-т упр., 2012. – 24 с.
8. Варцаба В.І. Товарно-цінова політика як найважливіший маркетинговий інструмент банку (за матеріалами ПАТ «КБ «ПриватБанк») / В.І. Варцаба // Інтелект ХХІ. – 2018. – № 1. – С. 197–201.

9. Вядрова І.М. Системний підхід в управлінні залученими ресурсами банку / І.М. Вядрова, В.Є. Волохата // Економіка та держава. – 2014. – №10. – С.43-48.
10. Важков А.П. Природа і механізм трансформації банківських ресурсів: автореф. Дис. На здобуття наук. Ступеня д-ра економ. Наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит»/ А.П. Важков. – Суми, 2017. – 37 с.
11. Васильченко З. М. Кошти населення у формуванні фінансових ресурсів банків / З. М. Васильченко // Фінанси України. – 2012. – № 4. – С. 94 – 104.
12. Васильєва Н.Ф. Методика комплексного аналізу привлеченых средств банка / Н.Ф. Васильєва // Банковские услуги. – 2010. - №2. –С.10-19.
13. Взяли і зробили. Аналіз річного звіту Приватбанку. Спецпроект Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://new.minfin.com.ua/ua/privatbank/godovoj-otchet-2020>
14. Гузов К. О. Актуальні питання формування депозитної бази комерційного банку / К. О. Гузов // Банківські технології. – 2006. – № 7. – С. 16 – 28.
15. Данилова Т. Н. Применение финансовых моделей для исследования кредитно-депозитных стратегий деятельности коммерческого банка / Т. Н. Данилова, А. В. Решетов // Финансы и кредит. – 2008. – № 32. – С. 4 – 30.
16. Довше і прибутковіше. Банки пропонують українцям багаторічні депозити [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://finclub.net/ua/analytics/dovshe-i-pributkovishe-banki-proponuyut-ukrajintsyam-bagatorichni-depoziti.html>
17. Домбровська Л.В. Сучасні тенденції в управлінні ресурсами комерційних банків України / Л.В. Домбровська, В.К. Потриваєва // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №21. – С.39-44.
18. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитрієва // Фінанси України. – 2018. – № 5. – С. 15–17.
19. Добровольська О.В. Особливості процентної політики комерційних

банків в Україні у процесі здійснення депозитних операцій / О.В. Добровольська, І.С. Землякова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»– 2019. – Вип. 27(1). – С. 49–52.

20. Дребот Н. П. Стратегія банківської установи на ринку депозитних послуг / Н. П. Дребот, О. Р. Галько [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/soc_gum/re/2008_4/Re200804_17.pdf

21. Заславська О.І. Оцінка ефективності депозитної політики АТ КБ «ПриватБанк» / О.І. Заславська // Приазовський економічний вісник. – 2020. – №1(18). – С.239-243.

22. Згруповані балансові залишки банків України за 2018-2020 роки. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#3>

23. Золоторьова О.В. Модифікація депозитної політики комерційних банків країни / О.В. Золоторьова, Ю.В. Півняк, О.В. Гурбич // Економіка та держава. – 2015. – №2. – С.65-69.

24. Качур Ю.О. Методи залучення банками депозитних ресурсів / Ю.О. Качур, С.М. Тетьяніна // Гроші, фінанси і кредит. – 2019. – №35. – С.419-426.

25. Коваленко В.В. Депозитна політика та її вплив на забезпечення конкурентних переваг банків / В.В. Коваленко, Н.В. Радова // Бізнес-новітатор. 2018. – №6(49). – С. 182-188.

26. Коваленко М.О. Депозитна політика банків України та її вплив на ефективність залучення депозитних ресурсів / М.О. Коваленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – №2. – С. 39-44.

27. Коваленко М.С. Банківські операції: навч. посібник / М.С. Коваленко, В.І. Капран, М.С. Кривченко, О.К. Коваленко, С.І. Омельченко. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.

28. Ковшарь А.І. Шляхи удосконалення депозитної політики на сучасному етапі / А.І. Ковшарь, О.Г. Марченко // Фінанси України. – 2011. – №7. – С. 42–45.

29. Колодяжна Т.В. Економічна сутність та класифікація депозитних операцій комерційних банків / Т.В. Колодяжна, Т.О. Бакуменко // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2018. – №18. – С.802-805.
30. Колеснік Я.В. Сучасний та перспективи розвитку пасивних операцій банківського сектору економіки України / Я.В. Колеснік, І.С. Землякова // Гроші, фінанси і кредит. – 2018. – №34. – С. 150-153.
31. Копилюк О.І. Банківські операції / О.І. Копилюк, О.М. Музичка. – Центр навчальної літератури. – 2020. – 536 с.
32. Косар Н.С. Цінова стратегія та тактика вітчизняних комерційних банків / Н.С. Косар, Н.Є. Кузьо, О.П. Карпій // Причорноморські економічні студії. – 2021. - №61. – С. 44-49.
33. Князь С. Депозит як основне джерело банківських ресурсів / С. Князь, М. Горун // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – №1 (16). – С. 164-168.
34. Ларіонова К.Л. Аналіз та тенденції розвитку депозитного ринку України / К.Л. Ларіонова, Т.В. Донченко // Вісник ХНУ. – 2019. – №2. – С. 159-167.
35. Макаренко Ю.П. Оцінка управління депозитним портфелем комерційного банку на прикладі АТ «ОТП БАНК» / Ю.П. Макаренко, В.В. Хацько // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – №1. – С.40-45.
36. Мельничук Н.Ю. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази [Електронний ресурс] / Н.Ю. Мельничук, С.С. Ковальчук – 2020. – Режим доступу: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/1_67_2020/28.pdf.
37. Мулик Т.О. Аналіз депозитних операцій банків: сутність, проблеми та вдосконалення / Т.О. Мулик // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». – 2021. – №28. – С.75-84.
38. Неівестна О. В. Операції комерційних банків по залученню коштів: сучасні технології та світові тенденції розвитку / О. В. Неівестна // Фондовий

ринок. – 2011. – № 31. – С. 2 – 6.

39. Низькі ставки та високі технології – нова реальність депозитного ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/02/8/670758/>

40. Продан М.В. Депозитні ресурси як основа успішної діяльності банків: теоретичний аспект, реалії і трансформації в Україні / М.В. Продан // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. – №23 (Ч.2). – С. 75-82.

41. ПриватБанк списав NPL у 2020 році на 72,6 млрд грн, Ощадбанк - на 31,7 млрд грн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finbalance.com.ua/news/privatbank-spisav-npl-u-2020-rotsi-na-726-mlrd-hrn-oshchadbank---na-317-mlrd-hrn>

42. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://static.privatbank.ua/files/PB_SepUkr_2021.03.15_Zvit_Last_n.pdf

43. Руцишин Н.М. Сучасний стан та на прями розвитку депозитної діяльності банків України [Електронний ресурс] / Н.М. Руцишин, І.І. Милян. – 2019. – Режим доступу: http://visnyk.onu.od.ua/journal/2019_24_2/22.pdf.

44. Шелюк А. А. Визначення сутності депозитної діяльності банку на основі декомпозиційного аналізу / А. А. Шелюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 7. – С. 791-795.

